

Takva

الْبَذْرِ كَرَامَةُ الْقُلُوبِ

BİLİNİZ Kİ, KALPLER ANCAK
ALLAH'IN ZİKİRİYLE
MUTMAİN OLUR.

RA'D 28

Kalplerin Güncellenmesi

Bilal Özbüğday

Başımıza
Gelenler Allah'ın
Yazgısıyladır
Ömer Faruk Elyasa

16

Kime, Neye
Hicret?
Erhan Yıldız

22

Evlilik
Görüşmesi
Ayşe Ebrar

34

Şefaât
İkinci Görüş
Ali Mucahit Orakçı

40

Bazı
Dolandırıcılık
Yöntemleri
Burak Ergilmez

54

Kardeş
Kıskançlığı
Meryem Hafsa

58

Takva

Eylül 2022

Şefa
İkinci Görüş
Ali Mücahit Orakçı

40

Bazı
Dolandırıcılık
Yöntemleri

Burak Eryılmaz

54

Başımıza Gelenler
Allah'ın Yazgısıyla

Ömer Faruk Elyasa

16

Kardeş
Kıskançlığı
Meyrem Hafsa

58

Kime, Neye
Hicret?

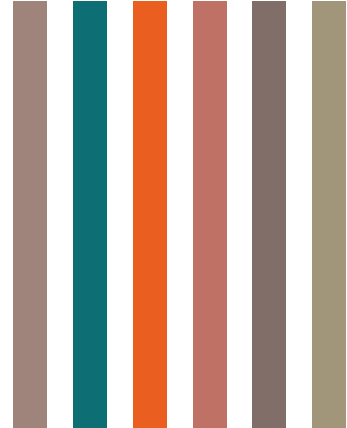
Erhan Yıldız

22

Safer 1444

Evlilik
Görüşmesi
Ayşe Ebrar

34

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfıret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötölüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e olsun.

Bu ayki kapak yazımızda insan ilk dönemlerde günlük ortalama 50-60 sayfa kitap okuma, mealden birkaç cüz hatmetme, bazı silsile derslerini takip etmenin, her bulduğu komşu, akraba ve iş arkadaşına davet yapma derdinde iken, eskimesine ve aradan yıllar geçmesine rağmen kitap okumayan, dertlenmeyen, davet yapmayan bir insana nasıl dönüşebilir? Bunun sebepleri nelerdir? Bunların cevabını bulabilirsiniz.

Tarihi Hakikatler bölümünde Asırlar önce Ademin evlatlarını Salih kimselerle aldatan İblis, Kərbela hadisesinde yaşananları bir fırsat bilerek aynı silahını devreye sokmuştur. Hayatını Tevhid ve Sünnet mücadelesi için feda etmiş olan Hüseyin'in (ra) pak bedenini kullanarak, kabrini insanların Allah'a şirk koştığı bir mabede çeviren ve Hüseyin'in (ra) kesik başının ve bedeninin nerde olduğu meselesini okuyabilirsiniz.

Aile köşemizde iman üzere yaşayıp tercihlerini Allah'ın istekleri gibi yapmak isteyen cahiliyedeki iffet yoksunu kimselerin yaptığı gibi haram yollardan yuva kurmak istemeyen Muvahhid kardeşlerimizin evlenirken eşi olmasını istediği kimseyle, meşru ölçülere göre nasıl görüşeceğini kaleme aldık.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız dileği ile...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ramazan Işılak

Yayın Türü

Yerel Süreli / Bir Ayda Bir Yayınlanır.

Teknik Hazırlık

Takva Media

Dağıtım ve Satış Yeri

Fevzi Çakmak Mh. 10423. Sk.

NO:1 Karatay/KONYA

www.takvadergisi.org

Abonelik

0552 822 74 42

Baskı & Cilt

Güler Ofset

Fevzi Çakmak Mh. 10448. Sk. NO:26

Karatay / KONYA - 0532 662 94 21

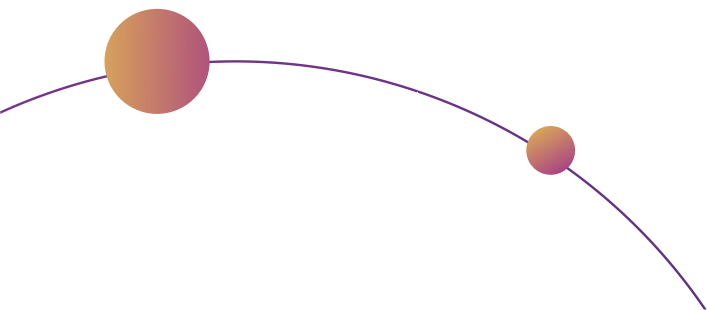
www.guleroftset.com

Setifika No: 49360

Dergi İçerisinde Yer Alan

Yazılardan İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

06

KALPLERİN GÜNCELLENMESİ

Bilal Özbuğday

16

BAŞIMIZA GELENLER ALLAH'IN YAZGISIYLA DIR

Ömer Faruk Elyasa

22

KİME, NEYE HİCRET?

Erhan Yıldız

28

KAYBOLAN KESİK BAŞIN ŞİRK MABEDİNE DÖNÜŞMESİ

Mustafa Yakupoğlu

34

EVLİLİK GÖRÜŞMESİ

Ayşe Ebrar

40

ŞEFAAT İKİNCİ GÖRÜŞ

Ali Mücahit Orakçı

48

KARDEŞLİK

Bilal Özbuğday

54

BAZI DOLANDIRICILIK YÖNTEMLERİ

Burak Eryılmaz

58

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Meryem Hafsa

KALPLERİN GÜNCELLENMESİ

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.Genelde Müslümanlar bir mecliste bir araya geldiklerinde birbirlerine en fazla dert yandıkları konu, iç geçirdikleri mesele eski günlere olan özlemdir. İnsan ilk iman ettiği zamandaki heyecanı, istek ve şevki kaybettiğinden dertlenir. Herkes birbirine 'O ilk zamanlar nerede?' diye sorar. Şimdi her birimiz ilk zamanlarını, ilk tevhid ile tanıştığı dönemleri bir hatırlasın. İlk okuduğu kitapları, dinlediği dersleri, insanlara tevhidi anlatmaktaki isteklerini düşünsün. Her birimiz şu an üzerinde bulunduğumuz halden ne kadar da uzak olduğumuzu kısa bir muhasebeden sonra anlayıp, idrak edecektir.

İnsan ilk dönemlerde günlük ortalama 50-60 sayfa kitap okuma, mealden birkaç cüz hatmetme, bazı silsile derslerini takip etmenin, her bulduğu komşu, akraba ve iş arkadaşına davet yapma derdinde iken, eskimesine ve aradan yıllar geçmesine rağmen kitap okumayan, dertlenmeyen, davet yapmayan bir insana nasıl dönüşebilir?

Şüphe yok ki bu muhasebeyi herkes yapmaktadır. Ancak kimi insanlar bunun neticesini eskilerin samimiyetine, kimileri eskilerin sayılarının azlığına, kimileri dertli olup olmamaya bağlamaktadır. Dolayısıyla birden fazla cevap çıkabilmektedir.

Ancak cevap aslında bu kadar çeşitlilik arz etmemektedir. Bu konunun ve muhasebenin cevabı şudur; ilk zamanlarımızdaki sahip olduğumuz kalp ile şimdiki sahip olduğumuz kalp aynı kalp değil.

İnsan ilk dönemlerinde tevhide kabul etmesiyle Rabbinin mağfiretine ve bağışlanmasına hak kazanmıştır. Günahlarından arınan insan ise tertemiz bir kalbe sahip olmuştur. İşte bu sebeple hazır bir kalp ile amellere olan iştihak ve dertlenmesi çok daha fazla olmaktadır. Ancak günlerin geçmesi ve günahların artması ile insan sahip olduğu kalbin kararması neticesiyle amellere olan iştihak azalmaya başlar.

Nitekim Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَخْلَقُ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلَقُ الثَّوْبُ الْخَلِيقُ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيمَانَ فِي قُلُوبِكُمْ

“Birinizin elbisesinin eskimesi gibi iman da sizin kalbinizde eskir. Allah’tan imanınızı kalbinizde yenilemesini isteyiniz.”¹

Asıl itibariyle problem işte budur. Elbisenin eskimesi gibi sahip olduğumuz kalplerdeki iman da eskimektedir. Çünkü kalp evrilip çevrilen bir şeydir. Dolayısıyla günü gününü tutmayabilir. Dolayısıyla kalp temiz olmasıyla veya günahlar ile kirlenmesiyle sahibini amellere iletebilir ya da amellerden uzaklaştırabilir.

Dolayısıyla Müslüman, hayat içerisinde zaman zaman zaman düşer, kalkar. Amelleri sekteye uğrar, amellerinde gevşeklik gösterir. Bazen ise namazında, orucunda farzlar ile yetinmeyip nafilelerde ekler. Bu düşüp kalkmanın sebebi kalbin güçlü ve zayıf olması ile doğru orantılı olmasındandır.

¹ (Hakim)

Kalp Amellerinin Önemi

1) Bir müminin kalbe ve kalp amellerine önem göstermesi onun dünya ve ahiret mutluluğu için olmazsa olmaz bir husustur. Çünkü insan kalbindeki taşıdığı iman ile, sahip olduğu duygular ile hem amellerini çoğaltabilir. Hem de amellerini daha kaliteli hale getirebilir.

Dünyada kalbine gerekli önemi göstermediğinde kalbinde taşımış olduğu imana şüphe karışabilir. İhlasına riya, sıdkına nifak bulaşabilir. Bunun neticesinde ise hem dünya hem ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.

2) Şu da gözden kaçırılmaması gereken önemli bir husustur ki; İnsan amellerinin karşılığını kalbinde taşımış olduğu ile neticelendirir. İnsan amellerinin neticesini kalbinin özündeki ile değerli ya da değersiz hale getirecektir. Kalbinde taşıdığı iman ve ihlas ile ameller değer bulacaktır. Amellerinin neticesi kalbine bağlıdır.

Örneğin Allah Rasulü (sav) Ramazan orucu hakkında şöyle buyurmaktadır;

“Her kim inanarak ve karşılığını sırf Allah’tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, onun geçmiş günahları bağışlanır.”²

Başka bir hadiste ise;

Rasulullah (sav) buyurdu ki; **Allah Azze ve Celle buyurdu: “Ademoğlunun her bir işi kendinedir. Oruç hariç, o benim içindir, onun karşılığını ben veririm...”³**

Bu iki hadisi bir arada değerlendirdiğimizde amellerin neticesi insanların kalbindeki bağlılığa, ecrini Allah’tan beklemeye, sabrının Allah için olmasına bağlıdır. Yani sevaplar iki insan arasında farklılık gösterebilir. Farklılık göstermesinin sebebi kalbin durumudur.

İnsan zahirine ne kadar değer verirse versin batını yani içi, kalbi ıslah olmamış ise dış görünümünün insana hiçbir katkısı olmayacaktır.

Motoru bozuk, hasarlı bir araba düşünün. Bu arabanın kaportası, boyası, dış görünüşü ne kadar iyi olursa olsun, lastikleri ne kadar yeni olursa olsun; motoru iyi olmadıkça dışının bir kıymeti olmayacaktır. Çünkü motor bir arabada sahip olunan tüm parçaları harekete geçirecektir. Motor bozuk ise diğer parçalar sağlam olsa da yine de bir fayda elde edilmeyecek ve çalışmaları sağlanamayacaktır.

Kalp araçtaki motor gibidir. İnsanın dışı iyi olsun, sakalı uzun, şalvarlı, gömlekli bir görünümü olsun ancak kalbi yani motoru iyi değilse bir önemi olmayacaktır. Tıpkı münafıklar ile alakalı ayette Rabbimizin buyurduğu gibi;

وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسْنَدَةٌ

“Onları gördüğün zaman kalıpları hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerine kulak verirsin. Onlar tıpkı, sıralanmış kof kütük gibidirler.”⁴

O münafıklar kalplerindeki taşıdıkları nifaktan dolayı içi boşalmış bir ağaç kütüğü gibidirler. Yani dışları her ne kadar insanlara farklı gelse de içlerinde yani kalplerinde nifak bulunmaktadır.

3) Rasulullah’ın (sav) şu hadisi de aslında müminlerin içine, yani kalbine dış görünümlerinden daha fazla önem vermeleri gerektiğini vurgulamaktadır;

Ebü'l-Abbas Sehl İbni Sad es-Sâidî (ranh) şöyle dedi; “Bir gün Rasulullah’ın (sav) yanından bir adam geçti. Rasulullah (sav) yanında oturan kimseye:

² (Buhârî, İmân 28)

³ (Buhârî, Savm 9)

⁴ (63/ Münafikun 4)

- “Şu adam hakkında ne dersin?” diye sordu. O da:

- Bu kişi ileri gelen hatırlı kişilerden biridir. Vallahi böyle bir adam bir kıza talip olsa evlendirilmeye, birine aracılık yapsa sözü dinlenmeye lâyıktır, diye cevap verdi. Rasulullah (sav) bir şey söylemedi. Sonra oradan biri daha geçti. Rasulullah (sav) yine yanında oturana;

- “Ya bu adam hakkında ne dersin?” diye sordu. Bu defa o kişi:

- Yâ Rasulullah! Bu adam fakir Müslümanlardan biridir. Bir kıza talip olsa, istediği kız verilmez. Birine aracılık etse, ricası kabul edilmez. Konuşmaya kalksa, sözü dinlenmez, dedi.

Bunun üzerine Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

- “Bu sonuncu adam, öteki gibi dünya dolusu adamdan daha hayırlıdır.”⁵

İnsanın içi harap olduktan sonra dışı iyi olmuş herhangi bir önemi yoktur. Zikrettiğimiz hadiste bunu açıkça ifade etmektedir. İnsanın dışına bakıldığında diğer insanlar o kimseyi kerih görebilir. Ancak o kişi sahip olduğu kalp ile Allah katında çok değerli bir yere sahip olabilir.

Kur'an ayetlerinin ilk indirildiği döneme bakacak olursak Allah Teâlâ, ilk nesli vahiy ile yetiştirirken, dışa dönük amellerden daha ziyade içe dönük ameller ile inşa etti. İlk ayetlere dikkatle bakarsak içlerinde azaptan korkutmanın olduğunu, Allah'a karşı sevgi beslemenin olduğunu, Allah'ın nimetlerine duyulması gereken iştiafın varlığına şahit oluruz. Aslında bunların her biri kalbin inşası ve ıslahıdır.

İnsanoğlu dış güzelliğe ve görünümüne, iç güzelliğinden daha fazla önem gösterir. Çünkü insanoğlu somut ile tatmin olur. Müslümanlar arasındaki bu minvaldeki sohbetlere bir dikkat edelim. Genelde bizlerde sakalı uzun, şalvarlı, gömlekli insanlar ve güzel konuşan, güzel vaaz eden insan etkileyici kabul edilmektedir.

Teoriye pratikten çok daha fazla önem gösteriyoruz. Söylediklerini ya da konuştuklarını insanların ne kadar hayata geçirdiklerine bakmıyoruz. Ya da kıstas ve ölçümüz insanların hayata geçirdiği pratikler değil, konuşmuş olduğu teoriler olmuş durumda. İşte bu durum bizleri dışımızı inşa etmeye ancak içimizi, kalbimizi ihmal etmeye itmektedir.

Yine Rasulullah (sav) da kalp amellerine son derece önem göstermiştir. Nitekim O (sav) şöyle demiştir;

أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ،
أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ

“Dikkat edin! Bedende bir et parçası vardır. O düzgün olduğunda tüm beden düzgün olur. O bozuk olduğunda ise tüm beden bozuk olur. İşte o kalptir.”⁶

4) Kalp amellerine önem göstermek insanı dünyanın daraltısından insanı ferahlığa ve rahata kavuşturur. İnsan her nerede olursa olsun eğer kalbi ıslah olmuş ise sahip olduğu o kalp ile tüm sıkıntı ve imtihanların üstesinden gelebilir, bulunduğu şartlar ne olursa olsun o zorlu şartlara ayak uydurabilir. Çünkü göğsünde taşımış olduğu o kalp ile mutlu olur, Allah'a yakın olur.

⁵(Buhari)

⁶(Buhari)

İnsan bu sebeple yani kalbini güçlendirerek her yerde ve her zamanda kalp mutmainliğini ve rahatını elde edebilir.

İbni Teymiyye'nin (rh) aslında başka vesileler ile söylemiş olduğu şu cümleden bunu anlayabilir ve bu konu için delil olarak zikredebiliriz.

O şöyle söylemektedir; “Düşmanlarım bana ne yapabilir ki? Ben cennetimi yüreğimde taşıyorum, nereye gitsem o benimle gelir. Hapsedilmem halvet, sürgün edilmem hicret, öldürülmem şehadettir. Değil mi ki göğsümde Allah'ın Kitabı ve Rasulü'nün sünneti vardır!”

Şeyhin bu sözü genelde imtihanlar vesilesiyle hatırlanır ve zikredilir. Ancak aslında burada vurgulanan şey insanın kalbinin imar edilmiş olmasıdır. Çünkü imar edilmiş bir kalp ile her türlü sıkıntıdan rahatça sıyrılmak mümkündür. Her nereye gidersen git ıslah olmuş kalbin ile Rabbinden ve sana verdiklerinden razı olacaksınız. Rabbine olan yakınlık seni imtihanların üstesinden gelmen konusunda güçlü kılacaktır.

5) Yine kalp sebebiyle insan imanını tadını alır. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ، مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا،
وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا

“Kim Rab olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan ve peygamber olarak Muhammed'den razı olursa imanını tadını alır.”⁷

İnsan nasıl yediklerinin ve içtiklerinin tadını ağız ve dili sebebiyle alabiliyorsa, iman tadını ise kalbi sebebiyle alır. Ancak iman bu tadını, kalbi hastalıklardan arındırılmış, şüpheden sıyrılmış, bozuk olmayan kalp alabilir. Aynı örnek

üzerinden devam edecek olursak ağız ya da dilinde bir hastalık bulunan insan nasıl ki yiyip, içtiklerinin tadını alamayacak ise iman tadını alabileceği parça olan kalbi de hasta ise o zamanda iman tadını hissetmeyecektir. Çünkü rıza, kalpte hasıl olan ve ortaya çıkan bir husustur. Rıza kalpte ise ve kalp sağlıklı ise iman lezzetini almak mümkündür.

İnsan bazı zamanlarda ufak bir gribal rahatsızlık atlattığında dahi ağzının tadının olmadığını, yiyip içtiklerinin aynı tatlardan meydana geldiğini söylemektedir.

İmanın lezzetini alma konusunda bu hadisi desteklemesi için başka bir hadiste şudur;

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ، أَنْ
يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ
يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ
فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي النَّارِ

“Üç özellik vardır; bunlar kimde bulunursa o, iman tadını tadar;

Allah ve Rasulünü, (bu ikisinden başka) herkesten fazla sevmek, sevdiğini Allah için sevmek, Allah kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi çirkin görmek.”

Burada zikredilen amellerde kalpte ortaya çıkması gereken amellerdir. İlk iki madde sevmekten, son madde ise kerih görmek yani sevmemekten bahsetmektedir.

6) Yine kalp sebebiyle insan başarıya ulaşır. Kalbe verilen önem, dünya da ve ahirette başarıyı, Allah tarafından yardımı beraberinde getirir. Rabbimiz düşman ile karşılaşma hususunda kitabında insanlara sürekli hazırlık yapmayı emretmektedir.

⁷ (Müslim)

Ancak düşman ile karşılaşıldığında ise yapılan o hazırlıklardan daha ziyade Allah'ı anmayı ve sabretmeyi emretmiştir.

Bedir savaşındaki gönderilen yardım ve zaferin sebebi nasıl ki Müslümanların Allah'a olan yakınlıkları ise, Uhud savaşındaki mağlubiyetin sebebi ise Müslümanlardan bir kısmının işlemiş oldukları günahı. Bu iki durum da kalbin neticesidir.

Dolayısıyla kalp amelleri birçok meseleye taalluk etmektedir.

Kalp amelleri ile kastedilen şey; Kur'an ve sünnetin kalbe nispet ettiği, dayandırdığı, mahali kalp olan amellerin tamamı kalp amelleridir. Bu amellerin en başında Allah'a iman etmek vardır. Bununla birlikte sabır, rıza, tevekkül, sevgi, korku ve ümit gibi tüm amellerin yeri kalptir. Dolayısıyla bunların hepsi kalp amelleri diye isimlendirilir.

Kalp Amellerinin İhmal Edilme Sebepleri

Kalp amellerine gösterilmesi gereken hassasiyet bir ilim talebesi ve davetçi için ise çok daha önemlidir. Çünkü sürekli aktif olarak çalışan bir kişinin amellerinde istikrarı sağlaması tam da bu konu ile alakalıdır. Bir amele başlamak, onu devam ettirmekten çok daha kolaydır. İnsanlar amellere başlarlar. Ancak bu amellerdeki istikrar ve devamlılığı ise kalplerinin canlı olması ile elde tutabilirler.

Kalp amellerinin ihmal edilme sebebi çoğu zaman bu konunun önemini bilmemekten kaynaklanmaktadır. Bazen ise yoğunluktan ve hayat meşgalesinin içinde vakit bulamamaktan kaynaklanabilmektedir. Bu ikinci sebep olarak zikrettiğim husus ise bir ilim talebesi ve davetçi için çok daha öne çıkmaktadır. Çok fazla faaliyetten dolayı kalbe

ve kalp amellerine zaman ayıramamak... Bu durum pratik yönünün ve sürekli hareket halinde olmanın, manevi yöne ağır basması olarak zikredilebilir.

Bir ilim talebesi ya da davetçinin sürekli bir koşuşturması ve birden fazla meşgalesi vardır. Hatta bu koşuşturmanın içerisinde namazlarının dahi hakkını çoğu zaman veremez. Sıkıntısı dinlenecek bir Müslümana koşmak, aile meselelerinde arabuluculuk etmek, davet yapmak, derslerine hazırlık yapmak, hutbe ve ders hazırlamak vs... İşte bu yoğunluk kendisini manevi yöne eğilmekten alıkoyabilir. Bu durum ise bir felakettir. Çünkü yapılan bu işlerdeki kalite ve canlılık, kalbe bağlıdır. Aslında kalp, bir kırık testi gibi içerisindeki sıvıyı dışarıya taşırır.

Eğer ilim talebesi ve davetçi Kur'an'a vakit ayırmaz, Allah'ı anmaz ve bu yaptıklarını tefekkür etmez, içselleştirmez ve bir süzgeçten geçirerek ruhunu beslemez ise bu bedenine sirayet edecektir. Yani beden amellerine iyi ya da kötü anlamda etki edecektir.

Bir ibadetin ya da bir işin görev sorumluluğu ile yapılması haliyle aidiyet, bağlılık ilkelerine riayet edilerek yapılması arasında fark vardır. Kişinin sadece farziyetinin düşmesi için namaz kılması ile namazını Rabbi ile bir buluşma olarak görerek, secdelerini, rükularını huşu içerisinde, Rabbinin kendisini gördüğünü düşünerek kılması arasında fark vardır. İşte bu iki farklı durumun ortaya çıkması insanın kalbine bağlıdır.

İşte ilim talebesi ve davetçiler bu yoğunluklardan ötürü kalplerini ihmal etmemelidirler. Çünkü onların buna olan ihtiyaçları sıradan insanların kalbin ıslahına duydukları ihtiyaçtan çok daha fazladır. Şu yönü ile düşünülebilir; Kalp

amelleri sayesinde bir günlük bir amel, yirmi yıllık ameller serisini geride bırakabilir. Yirmi dakikalık ihlâs ile çalışan bir kalp, yirmi yıllık bir dava adamını geride bırakabilir. İlim talebesi ve davetçiler aslında tüm vakitlerini ve ömürlerini Allah'ın rızasını elde etmek için harcamaktadırlar. Eğer kaybedecek olurlar ise kayıpları normal bir insandan çok daha fazla olacaktır.

Bu vermiş olduğum örneğin saha-be neslinden de örneğini bulabiliriz. Rasulullah'a (sav) bir savaş esnasında gelerek iman edipte cihad edip, şehitliği elde eden sahabe gibi... Efendimiz (sav) o kimse hakkında '**Az amel etti, çok kazandı**' demişti. Ne ile bu makamı elde etti. Kalbinde barındırdığı iman ve ihlâs sebebiyle... Çok kısa bir zaman geçirmesine rağmen cenneti elde edebildi.

Biz Müslümanlar olarak İslam'ın tüm şubelerine eşit mesafede durmak zorundayız. Bizim için davet, ilim, cihat, zikir, kalp amelleri veya diğer İslam'ın şubeleri aynı mesafededir. Ancak bazen bu hususlardan biri ya da birkaçı diğer hususların önüne geçebilir. Örneğin düşünman kendi beldemize girdiğinde bizler Allah'ı anmanın faziletinden bahsetmeyiz. Orada ön plana çıkan husus o düşünmanın def edilmesi için cihat etmektir.

Yapmış olduğumuz işler bizim katımızda kendimizce önemli olduğundan başka hususları ihmal edebiliriz ki bu uygun değildir. Müslüman davet yapıyorum, ilim talep ediyorum, cihat ediyorum ya da hizmet ediyorum diye İslam'ın diğer önemli hususlarının ihmal edemez. Herkes kendi yaptığı işi önemseyebilir. Ancak tüm hususlara yaklaşımımız eşit olmalıdır. İslam bir yere yığılmış haliyle yaşanmaz. Sahabe nesli de bu şekilde dini anlamış ve yaşamıştır. Bazı sahabelerin bazı özellikler ile ön plana

çıkması o iş ile anılmalarındandır. Ebu-bekir (ra) sadakat ile, Ömer (ra) adalet ile anılırken, -hâşâ- Ebubekir (ra) zalim, Ömer (ra) ise yalancı değildir. Onların her biri her konuda amel ediyorlardı. Ancak karakteristik yapıları ve özellikleri sebebiyle bazı vasıflar ile ön plana çıkmaktaydılar.

Dolayısıyla dengeli olmak zorundayız. Pratiğimizin çok olması ve başka işler ile meşguliyetimizin manevi yönü ihmal etmemize sebep olmasına izin vermemeliyiz.

Kalp Katılığının Sebepleri

Kalp katılığına sebep olan amelleri ve onu canlandırmak için gerekli olan şeyleri izah etmeye çalışacağız. Ancak bu konuda en önemli bilinmesi gereken şey şudur. Kişiyi günaha götüren, günaha girmesine sebep olan her amel, kulun kalbinin katılaşmasına hatta ölmesine vesiledir. Zikredilen o günahlardan kurtulmasına sebep olan, dönmesine vesile olan her husus ise kalbin canlanmasına ve temizlenmesine, yumuşamasına vesiledir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

"Hayır, hayır! Doğrusu onların kazanmakta oldukları (işledikleri günahlar) kalplerini paslandırmıştır."⁸

Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَذْنَبَ ذَنْبًا كَانَتْ نُكْتَةً سَوْدَاءَ فِي قَلْبِهِ، فَإِنْ تَابَ وَنَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ سَقَلَ مِنْهَا قَلْبُهُ، وَإِنْ زَادَ زَادَتْ حَتَّى يَعْلَقَ بِهَا قَلْبُهُ فَذَلِكَ الرَّأْسُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

⁸ (83/ Mutaaffin 14)

“Kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta oluşur. Tevbe ettiği takdirde cilalanıp silinir. O günahı tekrar işlediği/günaha devam ettiği zaman, o siyah nokta da gittikçe büyür, kalbi istila eder. İşte bu husus, “Hayır (Kur'an eskilerin masallarındır, diyenlerin sözleri doğru değildir), Bilakis işledikleri günahlar, onların kalplerini paslandırdı.”⁹ (Mutaffifin, 83/14) ayetinde geçen paslanmadır.”

Bazı kalbi katılaştıracak şeyler Allah'a isyan, masiyetler ve günahlardır. Kalbi canlandıracak şey ise tevbe, istiğfar ve yapılandan vazgeçmektir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ
مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ
أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

“Allah'ın, göğsünü İslâm'a açtığı, böylece Rabbinden bir nur üzere bulunan kimse, kalbi imana kapalı kimse gibi midir? Allah'ın zikrine karşı kalpleri katı olanların vay hâline! İşte onlar açık bir sapıklık içindedirler.”¹⁰

Kalp katılığına sebep olacak hususlardan bazılarını ise şu şekilde sıralayabiliriz;

1) Günahların Çoğalması

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır; “Kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta oluşur. Tevbe ettiği takdirde cilalanıp silinir. O günahı tekrar işlediği/günaha devam ettiği zaman, o siyah nokta da gittikçe büyür, kalbi istila eder.”¹¹

Haris el Muhasibi (rh) bu konu hakkında şöyle demektedir;

“Şunu bil ki; günahlar gafleti, gaflet kasveti (kalp katılığı), kasvet Allah'tan uzaklaşmayı, Allah'tan uzaklaşma cehennem ateşini doğurur. Bunu ise diriler düşünür. Ölüler ise kendi nefislerini dünya sevgisi ile öldürmüş olanlardır.”¹²

2) Allah'ı anma noktasında gafil davranılması

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى

“Her kim de benim zikrimden (Kur'an'dan) yüz çevirirse, mutlaka ona dar bir geçim vardır. Birde onu kıyamet gününde kör olarak haşrederiz.”¹³

3) Düşünerek Kur'an Okumayı Terk Etme

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا
مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“Eğer biz, bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, elbette sen onu Allah korkusundan başını eğerek parça parça olmuş görürdün. İşte misaller! Biz onları insanlara düşünsünler diye veriyoruz.”¹⁴

⁹ (Müstedrek)

¹⁰ (39/Zümer 22)

¹¹ (Müstedrek)

¹² (Risale'tül Müsterşidin)

¹³ (20/Taha 124)

¹⁴ (59/Haşr 21)

Bu ayette Rabbimizin ifade ettiği şey; Kur'an dağlara indirildiğinde dağlar korkudan paramparça olursa, huşu sahibi kalpler, Kur'an okuduklarında ve dinlediklerinde onun dehşetinden erimeli, müjdesinden ise sevinmelidir. İşte bu durum ise kalbi günden istigfarlar ile arındırılmış insanların durumudur.

Allah'ın kevnî ayetlerini zikretmemek, onları tefekkür etmemek, yer ve gök ayetlerini unutmak, dağları taşları ve onların nasıl yaratıldıklarını anmamakta yine kalbin katılaşmasına sebep olan hususlardandır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ
يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى
الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

“Yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, düşünecek kalpleri, işitecek kulakları olsun? (Dolaştılar, ama ibret almadılar). Çünkü gerçekte gözler değil, göğüslerdeki kalpler (kalp gözleri) kör olur.”¹⁵

4) Yaratılmışlara Karşı Merhametsiz Davranma

Bir gün bedevinin birisi gelerek Peygamberimize, “Ya Rasulullah, siz çocukları öper misiniz? Biz onları öpmeyiz.” dedi. Böyle bir soruya Peygamberimiz, “Allah senin kalbinden merhamet duygusunu almışsa ben ne yapabilirim?” buyurdu.¹⁶

5) Dünyaya Karşı Hırslı Davranma

İbni Kayyım (rh) şöyle demiştir; “Kalbin ne zaman Allah sevgisinden ve O'nun ile karşılaşmaktan uzaklaştığını görsem, o kalbe yaratılmışların sevgisi, dünya hayatından razı olma ve o hayat ile mutmain olma girmektedir.”

Kalbin İlacı

Kalp katılığıının ilacı ise bu sayılan maddelerin zıddını yapmaya çalışmaktır. Yani Allah'ı çokça zikretmek, tevbe ve istiğfarı çoğaltmak, Allah'ın kevnî ve şer'î ayetlerini düşünmek, dünya sevgisini kalbinden çıkartmak ve insanlara, yaratılmışlara merhametli davranmaktır.

1) Zikri Çoğaltmak

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا
بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

“Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.”¹⁷

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır; “Rabbini zikreden ile zikretmeyen kişinin durumu ölü ile dirinin durumu gibidir.”¹⁸

2) Yetim ve Fakirlere Merhamet Etmek

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır; “Kalbinin yumuşamasını istiyorsan fakire yedir, yetimin başını okşa.”¹⁹

3) Ölümü Hatırlamak, Kabir Ziyaretleri Yapmak

4) Kur'an Okumak

5) Tевbe ve İstiğfarı Çoğaltmak

¹⁵ (22/Hac 46)

¹⁶ (Buhari)

¹⁷ (13/Rad 28)

¹⁸ (Buhari)

¹⁹ (Beyhakî)

Bazı Hatırlatmalar

Şeytan insana bazen sağdan yaklaşmak suretiyle kalbin ıslahına onu yönlendirmek ister. Ve tamamen kalbi ıslah etmeden hiçbir amele yönelmemesini ona fısıldar. İnsan kalbini ıslah etmeden yapmış olduğu ilim talebi, davet ya da cihad ameline yönelmemek ister. Hatta öyle bir düşünce içerisinde girer ki önce kalp sonra bu ameller... Ancak sonrasında ise kalbin ıslah olmaması ve çok eksiği olduğu noktasında onu razı eder. Ve insan bir türlü amellere yönelemez. Bazen de yapmış olduğu ameli terk eder, ta ki kalbim henüz hazır değil bahanesiyle. Bu noktada kişi kendini muhasebe etmelidir. Ancak şeytana da mahal vermemelidir. Şunu bilmelidir ki kalp evrilip çevrilen bir şeydir. Dolayısıyla insan hiçbir zaman ben ihlas ile, samimiyet ile kalbimi kuşattım şimdi amel zamanı diyemez. Çünkü çok büyük bir amelde kalbi hazır olmayabilir, çok ufak bir amelde ise hazır olabilir.

Başka dikkat edilmesi gereken bir konu ise, insan; kalbinin durumu iyi ya da kalbi temiz diye amelden asla geri durmamalıdır. Amelinin fazlalığı ve kalitesi kendi kalbinin iyi olduğunu gösterir. İnsan kalbimin hali iyi diye ameli terk edemez. Kalbin ameli ile bedeninin amelinin birleşmesi gerekmektedir.

İnsan belli aralıklar ile kendini muhasebe etmelidir, kalbinin tabiri caizse EKG'sini çekmelidir demiştik. Peki, bunu nasıl yapacak? Öncelikle kalbinde Allah'ın sevgisi diğer sevgilerden önce geliyor mu buna bakmalıdır. Başkalarının sevgisi ile Rabbinin sevgisi karşı karşıya geldiğinde hangisi ağır basmaktadır? Çünkü sevginin yeri kalptir. Eğer kalpte Allah'ın sevgisi diğer sevgilerden önce gelmiyorsa o zaman kalpte bir hastalık olması muhtemeldir. Bir başka muhasebe şekli ise amellerin çokluğuna,

azlığına ve kalitesine bakmaktır. Kişi namaz kılarken hızlı mı kılıyor yavaş mı kılıyor? Huşu içerisinde mi değil mi? Namaza karşı iştiaklı mı tembel mi? Bunlara bakmalıdır. Bunların neticesinde kalbinin durumunu öğrenebilir.

Kalpte Allah sevgisi olması ile birlikte insanın bazı günahlara dalıyor olması, kalbin Allah'ın dışında başka bir şeye bağlanmasından daha hayırlıdır. Çünkü günahkâr insan o günahattan dönebilir ve kalbinde Allah'ın sevgisi onu tevbeye çevirebilir. Ancak kalbin başka bir şeye tamamen bağlanması, onu ibadet yapıyorsa dahi neticesini alamamaya götürebilir.

Bu konuda en fazla dayanıp güvencemiz ise Allah Teâlâ'dır. Nasıl ki bednimiz bir hastalığa yakalandığında O'na dua ediyoruz. Kalbimizdeki hastalıkları ve marazları gidermesi için de O'na dua etmeliyiz. Çünkü O Şaîfî olandır. Bedenin hastalıklarına da kalbin hastalıklarına da O şifa verir.

Ya Şaîfî! Kalbimizdeki tüm hastalıklara şifa ver...

Allahumme Âmin...

BAŞIMIZA GELENLER ALLAH'IN YAZGISIYLA DIR

Ömer Faruk Elyasa

Allah (cc) yaratmış olduğu tüm kullarına ruh takdir etmeden başlarına gelecek olayları takdir etmiştir. Levh-i mahfuzda yazılı olan takdirler vakti ve saati gelince gerçekleşir. Hiçbir kimse bunu engellemeye çalışamaz gücü de yetmez. Hal böyle olunca Allah'a iman eden müminler Allah'ın kendilerine şer ya da hayır takdir ettiği tüm hususların Allah'tan geldiğine iman ederler. Çünkü kadere iman etmek imanın şartlarından bir tanesidir. Şartlardan bir tanesi olmazsa iman gerçekleşmez.

İnsanoğlu gaybı bilmediğinden ve aciz bir varlık olduğundan dolayı başına zahiren gelen hayrı ve şerri hayatının akışında kendisine ne gibi sonuç doğuracağını bilemez. Kendisinin hayır gördüğü şerre, şer gördüğü ise hayra dönüşebilir. Bizler bilemeyiz ancak Allah (cc) bilir.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ
تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا
شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

Savaş, hoşunuza gitmediği halde, size farz kılındı. Olur ki, bir şey sizin için hayırlı iken, siz onu hoş görmezsiniz. Yine olur ki, bir şey sizin için kötü iken, siz onu seversiniz. Allah bilir, siz bilmezsiniz.¹

Tevbe suresinin bir pasajında Allah (cc) Tebuk gazvesinden bahsetmektedir. Savaşın hazırlık aşamasında münafıkların kader konusundaki imanını müminlere göstermek ve kıyamete kadar yaşayacak insanlığa ibret kılmak istedi.

630 yılında Bizans'ın bazı Hristiyan kabilelerini de yanına alarak Medine'yi kuzeyden istila edeceği Rasulullah'a (sav) ulaşmıştı. Bunun üzerine Rasulullah (sav) sefer hazırlığına başladı. Bazı münafıklar ise halk arasında olumsuz propaganda yaparak hazırlıkları baltalamaya çalışıyordu. Müminlerden bazıları havanın sıcak olması ve münafıkların propagandasından etkilenerek savaş hazırlıklarına gevşeklik göstermeye başlayınca Allah'tan (cc) hemen ikaz ayetleri nazil oluyordu.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْخُذُكُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ

إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Ey iman edenler! Ne oldunuz ki, size "Allah yolunda sefere çıkın" denilince, yere çakılıp kaldınız. Yoksa ahiretten vazgeçip dünya hayatını mı seçtiniz? Oysa ahirete göre dünya hayatının yararı, pek az bir şeydir. Eğer Allah yolunda sefere çıkmazsanız, sizi elem dolu bir azap ile cezalandırır ve yerinize sizden başka bir toplum getirir. Siz ise ona hiçbir zarar veremezsiniz. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir.²

Bu ayetin devamında ise Mekke'den Medine'ye hicret eden Rasulullah (sav) ve yanında bulunan Ebubekir (ra) mağaradayken kafirlerden onları koruyan ve yardımını bildiren ayette sefere çıkmakta ağırlık gösteren müminlere göndermede bulunuyordu.

¹ (2/ Bakara 216)

² (9/ Tevbe 38-39)

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَانِي اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا
تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ
بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى
وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Eğer siz ona (Peygamber'e) yardım etmezseniz, (biliyorsunuz ki) inkâr edenler onu iki kişiden biri olarak (Mekke'den) çıkardıkları zaman, ona bizzat Allah yardım etmişti. Hani onlar mağarada bulunuyorlardı. Hani o arkadaşına, "Üzülme, çünkü Allah bizimle beraber" diyordu. Allah da onun üzerine güven duygusu ve huzur indirmiş, sizin kendilerini görmediğiniz birtakım ordularla onu desteklemiş, böylece inkâr edenlerin sözünü alçaltmıştı. Allah'ın sözü ise en yücedir. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.³

"Kolay da olsa zor da olsa sefere çıkın" ayeti, münafıkların tutumlarını ortaya çıkartarak, müminleri onlara karşı uyanık ve dikkatli olmaya davet etmeyi.

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَا تَبْغُوا
وَلَكِنْ بَعَدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ
اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

(Sizin için) kolay da olsa zor da olsa, savaşa çıkın ve mallarınızla, canlarınızla Allah yolunda yürekten cihad edin; (çünkü) eğer bilerseniz, bu sizin kendi iyiliğiniz içindir!

Eğer yakın bir dünya menfaati ve kolay bir yolculuk olsaydı, (sefere katılmayan münafıklar da) mutlaka sana uyarlardı. Fakat meşakkatli yol, onlara uzak geldi. Gerçi onlar, "Eğer gücümüz yetseydi, elbette sizinle beraber çıkardık" diye Allah'a yemin edeceklerdir. Onlar kendilerini helâke sürüklüyorlar. Allah biliyor ki onlar kesinlikle yalancılardır.⁴

Allah (cc) ayetin arkasında canlarıyla ve mallarıyla cihat eden müminlerin cihada çıkmamak için izin istemediklerini Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyenlerin ise çıkmamak için izin istediklerini bildirerek müminlerin imanları met edilmektedir.

Münafıkların bu tutumları ilk değildi. Rasulullah (sav) Mekke'den Medine'ye hicret ettikten hemen sonra İslam'ın yayılmaması ve güçlü olmaması için ellerinden geleni yaptılar. Mallarını bu yolda sarf ettiler. Uhud savaşında da Müslümanları yarı yolda bırakmışlardı.

Tebük gazvesinde münafıklardan bazısı Rasulullah'a (sav) gelerek ayette de geçtiği gibi "Aman bana izin ver başımı derde sokma" diyerek sıyrılmanın peşine düştüler. Bu vasafta sahip olanlar, müminler iyi bir sonuçla seferden dönerlerse üzülürler ama başlarına mağlubiyet gelirse sevinirler güya kendilerini tehlikeye atmadıklarını, müminleri tedbirsizlikle suçlarlar.

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ

Sana bir iyilik gelirse, bu onları üzer. Eğer başına bir musibet gelirse, "Biz tedbirimizi önceden almıştık" derler ve sevinerek dönüp giderler.⁵

³ (9/Tevbe 40)

⁴ (9/Tevbe 41-42)

⁵ (9/Tevbe 50)

Münafıkların bu tutumu sergilemelerine binaen Allah (cc) Rasulüne hitaben münafıklara ve onların soyundan gelecek olanlara şu ayeti söylemeyi emretti.

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسْنَيْنِ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ
أَوْ بَايِدِنَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ

De ki: "Bizim başımıza ancak, Allah'ın bizim için yazdığı şeyler gelir. O bizim yardımcımızdır. Öyleyse mü'minler, yalnız Allah'a güveninler." De ki: "Bizim için siz, (şehitlik veya zafer olmak üzere) ancak iki güzellikten birini bekleyebilirsiniz. Biz de Allah'ın kendi katından veya bizim ellerimizle size ulaştıracağı bir azabı bekliyoruz. Haydi bekleyedurun. Şüphesiz biz de sizinle birlikte beklemekteyiz."⁶

Evet bu ayetlerde, Allah (cc) kullarına münafıkların hasretlerinden bir tanesini açıklayarak münafıklara karşı dikkat edilmesini söylemektedir. Müminler, her zaman ve her mekânda ellerinden geleni yaptıktan sonra Allah'a tevekkül ederler ona dayanırlar. Başlarına gelecek duruma her daim şükrederler, ibret alırlar, ders çıkarırlar. Bu nazarda olayları değerlendirenler imanlarını güçlendirirler, Allah'a daha yakın olurlar. Çünkü bilirler ki Allah (cc) mutlaka müminleri izzetli, güçlü kılacak, kafirleri kahru perişan edecek ve müminlere karşı bozguna uğratacaktır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır.

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ

Şüphesiz ki, peygamberlerimize ve iman edenlere dünya hayatında ve şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz. O gün zalimlere, mazeretleri fayda vermez. Lânet de onlarıdır, kötü yurt da onlarıdır.⁷

Tevbe suresi 51. ayet minvalinde müminlerin çokça tefekkür etmeleri ve dersler çıkartmaları gerekmektedir. İki önemli meseleyi hatırlatarak yazımı bitirmek istiyorum.

1) Levh-i Mahvuz'da tüm kulların dünya hayatında ne durumla karşılaşacağı kayıtlıdır. Başa gelen musibete ve şerre karşı yapılacak şey günahları Allah'a itiraf ederek, tevbe etmektir. Beladan ve şerden dersler çıkartarak hayra dönüşmesi için Allah'a dua etmek gereklidir. Çünkü insanın kazandıkları ancak iki eliyle işlemiş olduğu amellerin neticesiyledir.

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ
وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ

Başınıza her ne musibet gelirse kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder.⁸

Eğer başa gelen hayır ise şükretmeli, şırmamalı ve Allah'tan (cc) zahiren başına gelen hayrın imanının artmasına vesile olmasına, ona daha yakın olmak için de dua edilmesi gerekir.

2) Adem'den (as) kıyamete kadar hak ile batıl amansız mücadelesini sürdürmektedir. Firdevs'in varisleri olan müminlerin Allah'ın dininin hâkim olması için büyük gayret göstermeleri gerekmektedir. Batıl ile mücadele ederken nebevi metodu takip ederek, Rasulullah'ın (sav) döneminde münafıkların olduğu gibi kendi döneminde de münafıkların

⁶ (9/Tevbe 51-52)

⁷ (40/Mumin 51-52)

⁸ (42/Şura 30)

olacağını düşünmesi gerekmektedir. Bunları iyi tespit edip, sözlerinden ve fiillerinden kaçınmak gerekir. Mücadelenin içerisinde iken başa gelebilecek bir musibette Tövbe suresi 51. ayeti şiar edinip, münafıkların yüzüne okumak gerekir. Şunu da unutmamak gerekir ki yenilgi ve galibiyet baki değildir. İmtihan gereği sürekli evrilip çevrilmektedir.

إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ
وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ

Eğer siz (Uhud'da) bir yara aldıysanız, şüphesiz o topluluk da (Müşrikler de Bedir'de) benzeri bir yara almıştı. İşte (iyi veya kötü) günleri insanlar arasında (böyle) döndürür dururuz. (Bazen bir topluma iyi ya da kötü günler gösteririz, bazen öbürüne.) Allah, sizden iman edenleri ayırt etmek, sizden şahitler edinmek için böyle yapar. Allah, zalimleri sevmez. Birde Allah, iman edenleri arındırmak ve küfre sapanları mahvetmek için böyle yapar.⁹

Dua eder, dua beklerim. Allah'a emanet olun.

⁹ (3/Alî İmran 140-141)

KİME, NEYE HİCRET?

Erhan Yıldız

erhanyildiz@takvadergisi.org

Değerli okurlarımız, bir düşünelim, bizler muhacir olmaya layık mıyız? Allah için Allah ve Rasulü'nden yana bir tavır koyabiliyor muyuz? Allah için Allah'ın yasakladıklarını terk edebiliyor muyuz? Birçok örnek verebiliriz ama mesela iş yerimizde kadınlar varsa, açık saçıklık varsa veya müzik varsa Allah için, O'nun rızası için rızık Allah'tandır deyip o işyerini terk edebiliyor muyuz?

عن عبد الله بن عمرو وجابر بن عبد الله رضي الله عنهم مرفوعاً: "المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده، والمهاجر من هجر ما نهى الله عنه"

Abdullah b. Amr ve Cabir (ra) merfu olarak rivayet ediyor: "Müslüman, Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmediği kimsedir. Esas muhacir de Allah'ın yasakladığı şeyleri terk edendir."¹

Âlemlerin rabbi olan Allah'a (cc) hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Bu ayki yazımı seçmem ve karar vermemdeki etken, yazmayı azmettiğim şu günlerin muharrem ayı içerisinde olmasıdır. Muharrem ayı Peygamberin (sav) "Allah'ın (cc) ayı" diye isimlendirdiği, büyük, mübarek, kıymetli bir aydır.

أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ،
وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ

"Ramazan'dan sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı Muharrem orucudur. Farz namazlardan sonra en faziletli namaz ise, gece namazıdır."²

Muharrem ayı Allah'ın (cc) haram kıldığı haram aylardan bir tanesidir.

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

"Şüphesiz, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü hükmünde (ve Levh-i Mahfuz'da yazılı olduğu), ayların sayısı on iki ay olup bunlardan dördü haram aylardır. İşte dosdoğru din budur. O halde bunlarda nefislerinize zulmetmeyin. Müşrikler nasıl sizinle topyekûn savaşıyorlarsa, siz de onlarla topyekûn savaşın ve bilin ki Allah, (desteği ve yardımı ile) takva sahipleriyle beraberdir."³

Allah'ın (cc) bu ayette bildirdiği haram ayların ne olduğunu, gene önderimiz ve yol göstericimiz olan Peygamberimiz (sav) bizlere aktarıyor. Ve Buhari'nin (ra) rivayet ettiği bir hadiste buyuruyor ki ; "Üçü birbiri ardınca gelir. Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Cumâdâ ile Şa'ban arasındaki Receb Mudar'dır."

Biraz önceki aktardığımız Tevbe süresinin 36. ayetinde Allah (cc) bir bölümünde "bunlarda nefislerinize zulmetmeyin" yani bu haram aylarda günah işlemeyin buyuruyor. Peki, bir Müslüman sadece bu aylarda mı günden uzak durmalı? Sadece bu ayda mı yanlış yapmaktan sakınmalı? Bu sorulara vereceğimiz cevap hayır olacaktır. Bir Müslüman

¹ (Muttefekun aleyh)

² (Müslim)

³ (9/Tevbe 36)

yaşadığı her an günahlardan kaçınmalı, emirleri yerine getirmelidir. Sadece haram aylarda değil, her ay, her gün uzak durmaya gayret etmelidir. Demek ki bu ayetteki Allah'ın (cc) bu aylara özel olarak yaptığı uyarı haram ayların kıymetini göstermek ve dikkat çekmek içindir. Kur'an tercümanı ibn Abbas (ra) ayetin bu kısmını şöyle tefsir ediyor: "...Yani bu haram ayların hepsinde nefislerinize zulmetmeyin. Sonra Allah Teâlâ (bu ayette on iki aydan) dört ayı ayrı tutmuş, bu ayları haram kılmış, haramlıklarını yüceltmiş, bu aylarda işlenen günahı, salih ameli ve ecir daha büyük saymıştır."

Muharrem ayının değerine değer katan diğer bir özelliği de Müslümanların takvimi olan hicri takvimin ilk ayı, başlangıç noktasıdır. O yüzden muharrem ayı denilince akla ilk gelmesi gereken şey hicret olmalıdır. Benimde içerisinde bulunduğumuz Muharrem'in bu günlerinde aklıma gelen şeylerin ilki hicret olduğu için bunu yazıya dökmek istedim.

Bu noktada hicretinin önemini kavramak adına hicri takvimden bahsetmek uygun olacaktır. Hicri takvim Müslümanların Allah'ın (cc) ve Rasulü'nün (sav) bildirdikleriyle hicreti başlangıç noktası olarak kabul ederek oluşturdukları takvimdir.

Aslında hicri takvim Rasulullah'ın (sav) zamanında ya da ilk halifesi Ebu Bekir (ra) zamanında yoktu. Ama Ömer'in (ra) zamanının da İslam'ın genişlemesi, işlerin çoğalmasıyla kayda alınan işlerde arttı ve bunlara bir tarih eklemek gerekti. Bunun yanında kişilerin muamelelerinde de bir takvime ihtiyaç duyuldu. Bu ihtiyacı fark eden Ömer (ra) bir takvim için Müslümanlarla istişarelere koyuldu. Kimileri Pers veya Rumların takvimlerini önerse de Ömer (ra) kabul etmedi. Müslümanların bir takvimi olsun istediler ve bu takvimin başlangıcının ne olacağını

istişare ettiler. Bazıları peygamberin doğumu derken bazıları ölümü ya da vahyin başlaması yapalım dediler. Bazıları da Allah Rasulü'nün ve ashabının hicretini yapalım dediler. Ömer (ra) ve bütün Müslümanların ittifakıyla kabul edilip uygulandı ve 1444 yıldır da uygulanmaya devam ediliyor.

Bu mesele aslında bize hicretin önemini ve sahabenin katındaki değerini gösteriyor. Çünkü tarihteki diğer milletlere baktığımız zaman görürüz ki takvimlerini kendi tarihlerinin ya da dünya tarihinin önemli anlarını başlangıç yaparak oluşturmuşlardır. Örnek verecek olursak miladi takvimdeki önceki ve sonrayı ayıran o milat, İsa'nın (as) doğumu diye başlangıç noktası olarak alınmıştır. Gelelim Mekke toplumuna, her ne kadar bir takvim olmasa da onlarda kendilerinin gördüğü, bildiği en büyük ve önemli olayı temel alarak tarih veriyorlardı. Hani diyorlardı ya "fil hadisesinden şu kadar zaman sonra veya önce" diye. İşte Müslümanların, sahabelerin gözünde de hicret çok önemli ve büyük bir hadiseydi ki hicreti başlangıç noktası olarak aldılar.

Bu bilgilerden sonra Rasulullah'ın (sav) hadisindeki muhacir yani hicret eden kimse tanımına geçmeden önce hicretin ne olduğuna, peygamberin ve onunla birlikte olanların hicretlerine kısaca da olsa bakmak gerekir.

Sözlükte "terk etmek, ayrılmak, ilgisini kesmek" anlamına gelen hecr (hicrân) mastarından isim olan hicret "kişinin herhangi bir şeyden bedenlen, lisânen veya kalben ayrılıp uzaklaşması" demektir; ancak kelime daha çok "bir yerin terkedilerek başka bir yere göç edilmesi" anlamında kullanılır.⁴

⁴ (İslam ansiklopedisi)

فَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

**“Lut, ona iman etti. Ve dedi ki:
“Hiç kuşkusuz ben, Rabbime hicret
edeceğim. Çünkü O, El-Azîz, El-
Hakîm'in ta kendisidir.”⁶**

Peygamberler Rabbine hicret ettiler, İbrahim'de (as) etti. Onlar kurtulmak için, rahata kavuşmak için hicret etmediler, dünyalık bir ticaret, kazanç için hicret etmediler, onlar vücutlarıyla, etleriyle, kemikleriyle hicret etmeden önce kalpleriyle imanlarıyla hicret ettiler.

Peki, senin hicretin neye veya kime? Sende İbrahim gibi ben Rabbime hicret edeceğim diyebiliyor musun ya da diyebilecek misin?

Gerektiğinde Suheyb er-Rumi (ra) gibi bütün malını mülkünü Rabbine hicret edebilmek, Rasulüne hicret edebilmek için terk edebilecek misin?

Suheyb er-Rumi (ra) Medine'ye hicret etmek istediğinde Kureyş müşriklerinden bir grup onu geri çevirmek için arkasından yetişirler. Bunun üzerine o da bineğinden inip, çantasındaki okları çıkarttı, yayını eline aldı ve şöyle dedi: “Ey Kureyş topluluğu! Benim, içinizdeki en iyi okçu olduğumu biliyorsunuz. Allah'a andolsun ki, çantamdaki okları atıp bitirinceye kadar bana yaklaşılamazsınız. Sonra, kılıcımdan elimde bir parça da olsa kalıncaya dek sizinle savaşıyorum. Ondan sonra bana istediğinizi yapın.” Suheyb: “İsterseniz Mekke'deki malımın ve kazancımın yerini size söyleyeyim, beni serbest bırakın, olur mu?” der. Müşrikler: “Evet” deyince Suheyb onlara Mekke'deki malının bulunduğu yeri söyler. Medine'ye gelip Rasulullah'ın (sav) huzuruna girdiğinde Allah Rasulu (sav) ona: **“Alışverişin kârlı oldu ey Suheyb!”** buyurur.

Aslında hicret; İslam davasının bir dönüm noktası ve İslam devletinin kurulması için atılan ilk adımdır. Hicret, Allah'ın (cc) rızası için, Rasulüne (sav) tabi olmak için Allah'ın dinini hakkıyla yaşayabilmek için terkedilmesi gerekenleri terk edip bir yola çıkmaktır. Hicret, çıkılan bu yoldaki fedakârlıklar, gösterilen itaat ve teslimiyettir.

Hicret, Allah (cc) emretti diye Peygamberi (sav) buyurdu diye evini, vatanını, toprağını terk etmektir. Hicret, Allah (cc) ve Rasulü'nün (sav) sevgisi ağır bastığı için gerektiğinde sevdiklerinden ayrılmaktır.

Hicret, içinde her an tavaf edebileceğin, yanı başında namaz kılabileceğin Kâbe'nin bulunduğu, Allah'a (cc) en sevgili ve en hayırlı belde olan Mekke'yi gerektiğinde Allah Rasulü'nün (sav) yaptığı gibi terk edebilmektir.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ بْنِ حَمْرَاءَ [الرُّهْرِيِّ] قَالَ:
رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَقِافًا
عَلَى الْحَزْوَرةِ فَقَالَ: وَاللَّهِ! إِنَّكَ لَخَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ
وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ وَلَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ
مِنْكَ مَا خَرَجْتُ.”

Abdullah b. Adî b. Hamrâ (ez-Zührî) anlatıyor: Rasulullah'ın (sav) Hazvare denilen mevkide durup şöyle buyurduğunu gördüm: **“(Ey Mekke!) Vallahi sen Allah'ın en hayırlı ve Allah'a en sevimli olan beldesisin. Senden (zorla) çıkarılmış olmasaydım, seni asla terk etmezdim.”⁵**

Hicret bütün peygamberlerin ortak sünnetidir. İbrahim'i (as) hatırlayın, hani o kavmi tarafından ateşe atılmıştı da Allah'ın yardımıyla ateş onu yakmamıştı. Ama kavminden de kardeşinin oğlu Lut'tan başka kimse iman etmemişti. Bu durumda oda demişti ki:

⁵ (Tirmizi)

⁶ (29/Ankebût 26)

Gerektiğinde Ebu seleme gibi sev-diklerini, belki de hanımını, çocuğunu ardında bırakabilecek misin?

Ebu Seleme (ra) ailesiyle birlikte bir gece gizlice Mekke'den çıktı. Ancak biraz yol gittikten sonra Muğire oğullarının adam-ları peşlerinden yetişti. Onların Mekke'den ayrılmasına karşı çıktılar. Kucağındaki bebeği Seleme ile annesi Ümmü Seleme'yi yanlarında alıkoyup sadece Ebu Seleme'ye izin verdiler. Ebu seleme'nin akrabaları bu durumu öğrenince çok öfkeleniler ve: "Ey Muğire oğulları! Siz oğlumuzun elinden hanımını aldınız. Allah'a andolsun ki; Biz de Seleme'yi onun yanında bırakmayız" diye-rek çocuğu çekiştirerek aldılar. Baba Medi-ne'de, anne Mekke'de Muğire oğullarında, çocuk da babasının kabilesinde ayrı ayrı yerlerde bir seneye yakın kaldı. Sonra Muğire oğulları Ümmü Seleme'ye hicrete izin verince. O da hiç vakit kaybetmeden çocuğuyla birlikte kocasının yanına Medi-ne'ye hicret etti.

Şüphesiz hicretle alakalı daha konuşu-lacak çok melese, alınacak çok ders var. Ama artık hadisimize geçip Rasulullah'ın (sav) muhacir kimse için yaptığı tanıma bakalım.

والمهاجر من هَجَرَ ما نَهَى اللهُ عَنْهُ

"Esas muhacir de Allah'ın yasak-ladığı şeyleri terk edendir."⁷

Allah Rasulü'nün (sav) tanımıyla hic-ret günahları terk etmektir. Allah (cc) için günahları terk eden herkes muhacirdir. Allah (cc) için haramlardan helallere, sevaplara yönelen herkes muhacirdir. Allah (cc) için Allah'ın ve Rasulü'nün tarafını tutan ve gereklilikleri yapan her-kes muhacirdir. Allahtan ve Rasulü'nden yana tavır koyan herkes muhacirdir. Küf-rü, şirki terk edip tevhide yönelen, gerek-liliklerini yapan herkes muhacirdir.

⁷ (Muttefekun aleyh)

Değerli okurlarımız, bir düşünelim, bizler muhacir olmaya layık mıyız? Allah için Allah ve Rasulü'nden yana bir tavır koyabiliyor muyuz? Allah için Allah'ın yasakladıklarını terk edebiliyor muyuz? Birçok örnek verebiliriz ama mesela iş yerimizde kadınlar varsa, açık saçıklık varsa veya müzik varsa Allah için, O'nun rızası için rızık Allah'tandır deyip o işyeri-ni terk edebiliyor muyuz?

Bu meseleyle alakalı başka bir hicret daha var ki bazen gerekli olabilir. Oda fail-lerden hicret etmektir. Çünkü sen her ne kadar haramdan hicret etsen de failleriyle birlikte olursan bu senin muhacir olmana engel olabilir. Bu duruma da bir örnek verecek olursak; birlikte çalıştığınız, gezdiğiniz, yediğiniz içtiğiniz bir arkadaş grubunuz olsa ve bunlar günümüzde çok basite alınan bir harama, giybete düşseler, senin giybet etmeyip giybetten hicret etmen yeterli olmayabilir, bununla birlikte giybeti yapan faillerden de hicret etmen gerekir.

Özetle muhacir olmak; gerektiğinde Allah'ın ve peygamberinin dışındakileri terk etmekle, malını, mülkünü, servetini, evini barkını, vatanını, sevdiklerini geride bırakmakla olur.

Muhacir olmak Rasulullah'ın tanımıyla Allah'ın haram kıldıklarından yüz çevirmek-le, haram kılınarlardan uzaklaşıp helallere yönelmekle, hiçbir haramı hafife almayıp küçükte olsa sakınmakla olur.

Muhacir olmak bazen de seni Allah'ın yasakladıklarına götürebilecek olan kişi-lerden, arkadaşlardan uzaklaşmakla olur.

Zor sıkıntılı dönemlerde muhacir olmak çok ibadet etmekle, Allah'ın dini için çok çalışmakla olur.

الْعِبَادَةُ فِي الْهَرَجِ كَهَجْرَةِ إِلَيَّ

"Fitne günlerinde yapılan ibadet, bana yapılan hicret gibidir."⁸

⁸ (Müslim)

Ey iman edenler
Allah'tan,
O'na yarařır şekilde
KORKUN
ve ancak
MÜSLÜMAN OLARAK
can verin.

KAYBOLAN KESİK BAŞIN ŞİRK MABEDİNE DÖNÜŞMESİ

Mustafa Yakupoğlu

Allah subhanehu, Ademoğlunu hanifler olarak yaratmış ve asırlar boyunca bu temiz fitrat üzere yaşamalarını taktir etmiştir. İnsanların tevhid üzere yaşamasına bir lahza dahi tahammül edemeyen iblis, Adem'in ^(as) vefatının akabinde Allah'ın yaratmış olduğu temiz fitratları şirk denilen necaset çukuruna yuvarlamak için elinden gelen bütün gayreti ortaya koymuştur. Asırlar boyu insanları saptırmak için bir yol arayışında olan iblis, uzun düşüncelerin akabinde Allah'ı hatırlatan kimseler olmaları sebebiyle, Salihlerin tasvirlerini yapmak fikriyle insanlara yanaşmış ve tek bir ümmet olan Ademoğlunu kıyamet saatine kadar savaşları devam edecek olan iki muhtelif cepheye bölmüştür.

Buraya kadar anlattıklarımız bugünün Müslümanlarına malum olduğu gibi bu ümmetin ilkleri tarafından da malum olan bir hakikattir. Ancak bu hakikatin bilinmesi, ne İblis'in aynı tuzağı kullanmaktan geri durmasına sebep olmuş ne de Müslümanların aynı tuzağa tekrardan düşmelerine engel olabilmıştır. Asırlar önce Adem'in evlatlarını Salih kimselerle aldatan İblis, Kerbela hadisesinde yaşananları bir fırsat bilerek aynı silahını devreye sokmuştur. Hali hayatını Tevhid ve Sünnet mücadelesi için feda etmiş olan Hüseyin'in (ra) pak bedenini kullanarak, kabrini insanların Allah'a şirk koştugu bir mabede çevirmiştir.

İşte bu sebeptendir ki, Hüseyin'in (ra) kesik başının ve bedeninin nerde olduğu meselesi İslam tarihinde birbirine zıt birçok görüşü içinde barındıran bir mesele haline gelmiştir. Bu konu etrafında yayılan söylentilerin temelinde görülen, hemen hemen her grubun bu durumdan birtakım çıkarlar elde etmeyi arzuladıkları gerçeğidir. Çünkü her kim kimler Hüseyin'in (ra)

başının kendi beldelerinde ve yanlarında olduğunu söylüyorsa, bu mutlak bir çıkara ve menfaate dayanmaktadır. Bu menfaat bostanından en büyük salkımı almak isteyenlerse hiç şüphesiz asırlardır Kerbela'yı bir şirk mabedine çeviren Şia'lardır. İblis'in, Allah'ın yaratmış olduğu hanif fitratlara açtığı savaşın gönüllü askerleri olan bu topluluk, Başta Hüseyin (ra) olmak üzere oniki İmamlarının türbelerine öyle bir değer atfetmişler, onları öylesine kutsallaştırmışlar ki, o derecede ne Kâbe-i Muazzamaya ne de Medine-i Münevvereye değer vermemektedirler. Oysa zamanları ve mekanları kutsal kılan yegâne varlık, kendi zatında tüm kusurlardan münezze olan el-Kuddûs olan Allah'tır. O subhanuhu'nun irade ve taktiri dışında bir belde-nin veya bir günün kutsal kılınması, bir beldeye veya belirli bir güne has ibadetlerin belirlenmesi asla mümkün değildir.

Ancak çıkarlarını elde etmek söz konusu olduğunda Allah'ın hudutlarına kör kesilen bu guruh, Hüseyin'in (ra) cansız bedeniyle menfaat ve çıkar devşirebilmek uğruna Hüseyin'e (ra) nispetle birçok iftira bühthan üretmişlerdir. Onların iftiralarına göre Hüseyin (ra) şöyle demiştir: "Allah, Kâbe'nin yerini yaratmazdan önce Kerbela topraklarını Kâbe'den tam yirmi dört bin yıl öncesinden güvenli bir harem olarak yaratmıştır. Bu toprakları Allah tahsis etmiş ve mübarek kılmıştır. Tâ o zamandan itibaren, Allah yarattıklarını yaratmazdan önce burasını mukaddes ve mübarek olarak yaratmıştır. Nitekim hala da bu özelliğini sürdürerek devam etmektedir. Öyle ki, Allah bu toprakları cennet topraklarından daha değerli, cennette Allah'ın velilerinin, sevgili kullarının barındıkları ev ve meskenlerinden de çok daha değerli kılmıştır."¹

¹ (Biharul-Envar, 101/109 Usulu Mezhebi's-Şiiyye, 2/464)

Bu konu hakkında Şia kaynaklarında o kadar çok iftira ve bühtan bulunmaktadır ki, hepsini burada aktarmamız muhal bir durumdur. Ancak Şia kaynaklı eserleri mütalaa eden her kişi görecektir ki, Şiaların sahip olduğu inanca göre Kerbela topraklarının Allah subhanehu tarafından kutsal kılındığı birçok nasla sabit olan Kâbe'yi Muazzama'dan hatta Cennetten bile daha kutsaldır. Ümmet-i Muhammed'i iki farklı kibleye çevirmek suretiyle ikiye bölmek isteyen iblis, Kerbela topraklarına atfetmiş olduğu bu kutsallık sayesinde hali hazırda da devam eden bir savaşın başlangıcını yapmıştır. Bu savaş tevhid ve şirkin savaşıdır. Hüseyin'in (ra) pak bedenini kullanarak bir necaset çukuruna dönüş-türdüğü Kerbela, asırlar boyunca Allah'a ortak koşulan bir mabet haline getirmiştir. İblise kullukta Şialarla yarışan bir diğer güruhta onların mağripli kardeşleri olan Ubeydilerdir.² İslam aleminde idari hiçbir geçerliliği olmayan bu Kölemen³ topluluk, kendilerini İslam alemine kabul ettirebilmek için Hüseyin'in (ra) kesik başının Kahire'de olduğunu iddia edebilecek kadar ileri gitmişlerdir. Buraya kadar aktardıklarımızdan da anlaşılacağı üzere Hüseyin'in (ra) kesik başı ve bedeninin nerde olduğu hususundaki görüşlerin bu kadar çok olmasının sebebi, elde edinilmek istenen çıkar ve menfaatlerin büyüklüğündendir. Peki Hüseyin'in (ra) kesik başı ve bedeni nerededir? Bu ayki yazımızda bu konu hakkındaki iddiaları cevaplayıp bu karmaşık meseleye bir açıklık getirmeye çalışacağız. Say ü gayret bizden tevfik Allah'tandır.

Her ne kadar Hüseyin'in (ra) kesik başının nerde olduğu hakkında çok farklı görüşler ortaya konulmuş olsa da bilinen bir gerçek var ki, Hüseyin'in (ra) kesik başının ilk olarak, saçı ve sakalı vesme adı verilen bir kınayla boyalı bir şekilde bir sininin üzerinde İbni Ziyad'a taktim edildiğidir.⁴ Bu esnada yaşamış olduğu zaferin verdiği sarhoşlukla işlemiş olduğu cürümün farkına varmamış olan İbni Ziyad, elindeki süngüyle Hüseyin'in (ra) kesik başını dürtmeye ve hatta tahkir etmeye kalkıştığı, Ancak o esnada orada bulunan Enes bin Malik'in (ra), Hüseyin'in (ra) Rasulullah'a (sav) Ehl-i Beyt içerisinde en çok benzeyen kişi olduğunu söyleyerek buna müsaade etmediği rivayet edilir.⁵ Buraya kadar olan kısmı sahih kaynakların ortaya koyduğu üzere, üzerinde farklı görüşlerin konuşulmadığı bir bölümdür, ancak bundan sonrası için aynı şeyi söylemek pekte mümkün değildir.

Bu iddialardan ilki Hüseyin'in (ra) kesik başının Ubeydullah bin Ziyad tarafından Yezid'e gönderildiğidir. Bu iddiayla alakalı rivayetlerden birinde Yezid, Hüseyin'in (ra) kesik başını alır ve elindeki bir değnekle ağzını ve dişlerini dürtterek aşağılar. Bu rivayette dikkat çeken noktaysa rivayetin zayıf ve itimada⁶ değer olmayan bir rivayet olmasıyla beraber, Yezid'in yapmış olduğu bu davranışa itiraz eden Sahabenin Ebu Berze el-Eslemi olmasıdır.

Şeyhulislam İbni Teymiye (rh), bu rivayet, zayıf ve itimada değer olmayan bir rivayet olmasına rağmen bu detay hakkında şunları söylemiştir: "Hüseyin'in (ra) getirilen kesik kafasına hakaret edildiği esnada olaya müdahalede bulunduğu söylenen Sahabeler, aslında Şam'da bulunmuyorlardı, o isimler Irak'ta idiler."⁷

² (Fatimi Devletini kuran kurucu hanedan)

³ Kölemen (Memlük) Kölelerden oluşan paralı askeri birliklere verilen isim. Genelde Kıpçak Türkleri, Çerkezler ve Berberilerden oluşan askeri birliklerdir. Ubeydiler Berberi asıllıdır.

⁴ (Buhari, Menakıb, H.3748)

⁵ (Tirmizi, Sünen, 5/659 Hadis, sahih ve garip bir hadistir.)

⁶ (El-Mecma, 9/195 Ancak bu, munkatı olan bir rivayettir.)

⁷ (Minhac'u-Sunne, 4/557)

Dolayısıyla bu rivayetin bir aslı yoktur. Ayrıca bu rivayet metin bakımından problemlidir. Zira bu rivayetler, sahih olarak gelen rivayetlerle çelişmektedir. Çünkü gelen sahih rivayetlere göre Yezid, Hüseyin'in ailesine güzel muamelede bulunmuş, onun öldürülmesi nedeniyle üzüntüsünü dile getirmiş ve bundan dolayı ağlamıştır. Bu şekilde davranan bir insan nasıl olurda Hüseyin'in kafasına hakaret eder?

Ancak İbni Kesir (rh), Hüseyin'in (ra) kesik kafasının Yezid'e götürüldüğü kanaatindedir. Çünkü o bu konu hakkında şöyle demiştir: "İlim adamları Hüseyin'in kesik başının İbni Ziyad tarafından Şam'da bulunan Yezid'e gönderilip gönderilmediği hususunda ihtilaf içindedirler. Bu konu iki şekilde ele alınmıştır. Birincisi ve doğru olan görüşe göre Hüseyin'in kesik başı Yezid'e gönderilmiştir. Çünkü bu konuda çok fazla rivayet bulunmaktadır. Yine de en doğrusunu Allah bilir. Nitekim Zehebi'de bu görüştedir."⁸

Ancak biraz öncede aktardığımız üzere bu görüşle alakalı rivayetlerin çok olmasına rağmen hepsinin zayıf ve itimada değer olmayan rivayetler olması, rivayetlerde var olan Sahabelerin o dönem itibarıyla hadisenin yaşandığının iddia edildiği Şam bölgesinde bulunmaması ve söz konusu bu rivayetlerin sahih rivayetlerle çelişmesi göz önünde bulundurulduğunda, bu rivayetlerin aslının olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Bir diğer görüşe göreyse Hüseyin'in (ra) kesik başı Dimaşk şehrinde gömüldür. İbni Asakir'in kendi isnadıyla Yezid'in dadısı Reya'dan rivayetle şunları aktarır: "Hüseyin'in kesik kafası, silah deposuna konulmuş, bu durum Süleyman bin Abdülmelik⁹ göreve gelinceye kadar devam etmiştir. Süleyman göreve geldiğinde¹⁰ bir adam göndermiş ve Hüseyin'in

kesik başının huzuruna getirilmesini emretmiştir. Hüseyin'in kesik başı geldiğinde üzerinde etten bir eser kalmadığını gören Emevî Halifesi, Kesik başın temizlenmesini, güzel kokular sürülüp kefenlenmesini ve daha sonrasında da gömülmesini emretmiştir. Ancak siyah giysiler yani Abbasiler idareyi ele geçirincede, Hüseyin'in kafasını bulunduğu yerden çıkarmışlardır. Lakin kendisine ne yapıldığını ancak Allah bilir."¹¹

Ancak Reya kıssasını rivayet den ibni Asakir, rivayetin cerh ve ta'til yönünden yani rivayetin kabule değer olup olmadığı noktasında herhangi bir şey söylememiştir. Bu itibarla rivayet meçhul kalmıştır.¹² Bu itibarla rivayet itimada değer değildir ve hiçbir önemi bulunmamaktadır.

Bir diğer görüşe göre Hüseyin'in kesik başı Kerbela'da gömüldür. Bu görüş İmamiye Şia'sının görüşüdür ve İmamiye Şia'sı dışında Hüseyin'in (ra) kesik başının Kerbela'da olduğunu iddia eden başka bir grup yoktur. Bu gruba göre Hüseyin'in (ra) kesik başı kırk gün sonra Kerbela'ya getirilmiş ve Hüseyin'in (ra) bedeninin yanına defnedilmiştir.¹³ Ancak Şia'nın bununla alakalı olarak ellerinde herhangi bir delilleri bulunmamaktadır. Söylenenler de boş, dayanaksız ve herhangi bir kanıta dayanmayan dedikodulardan ibarettir. Kaldı ki Hüseyin'in kabri diye bilinen yerin ona ait olup olmadığı bile kesin değildir. Nitekim İbni Hacer (rh), "Hüseyin'in şehit edildiği yerdeki izler silinerek tanınmaz hale getirilmiştir. Bu sebeple hiç kimse buna mutali olamamıştır." demektedir.¹⁴

Bir diğer görüşe göre Hüseyin'in (ra) kesik başı Kahire'dedir. Fatimî denilen Kölemenler İslam dünyasına kendilerini kabul ettirebilmek için bu yolu da denemişlerdir. Zira söz konusu olan orta çağ

⁸ (İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye 11/580)

⁹ (Emevî Halifesi Abdülmelik bin Mervan'ın küçük oğlu ve aynı zamanda Emevî devletinin dördüncü halifesidir.)

¹⁰ (Süleyman bin Abdülmelik tahta çıktığında Hüseyin'in Kerbela'da katledilişinin üzerinden tam otuz beş yıl geçmiştir.)

¹¹ (İbni Asakir, Tarih, Tercimun-Nisa; Mevakif-Muaraza Fi hilafeti Yezid, S.311)

¹² (Mevakif-Muaraza Fi Hilafeti Yezid, S.313)

¹³ (Mevakif-Muaraza Fi Hilafeti Yezid, S.313)

¹⁴ (Tarih-i Bağdat, 1/143-144 İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/580)

döneminde Halifelik makamına gelecek kişinin Kureyş hanedanlığına mensup olması gerekliliği yıkılması imkânsız olan bir tabudur. Zira bu durum Rasulullah'in (sav) hadislerinde açık bir şekilde belirtilen ve ondan sonra gelen râşid Halifelerin döneminde de icra edilen bir uygulamadır. Ancak Fatimî devletinin kurucu hanedanlığı olan Ubeydîler kuzey Afrika halklarından biri olan Berberi asıllıdır. Bu sebeple de hilafet ilan edebilecek meşru bir zemin oluşturabilmek için ilk önce soylarının Fatıma'dan (rha) geldiğini iddia etmişlerdir. Bu sebeple de her ne kadar hanedanlığın adı Ubeydîler olsa da tarih sahnesinde Fatimîler olarak anılmışlardır. Ancak Ubeydî hanedanlığının İslam alemindeki kabulü için bu hamleleri yeterli olmamıştır. Bunun farkında olan Ubeydîler ikinci bir hamle olarak Hüseyin'in (ra) kesik başının ilk önce Askalan'da¹⁵ gömülü olduğunu ve oradan çıkarılarak bizatihi kendileri tarafından Kahire'ye defnedildiğini iddia etmişlerdir.

Rivayetlere göre Haçlılar, H.549 (1154 m) senesinde Askalan'ı istila etmeye kalkıştıklarında Fatimî veziri Salih Talayî bin Zureyk ve ordusu yalın ayak olarak buradan askerleriyle birlikte çıkıp Salahiye'ye gitmiştir. Kesik başı almış ve onu abanozdan bir kürsü üzerine koyarak ipekten yeşil bir kese içine yerleştirmiş, altın misk, amber ve güzel koku serpmiştir. Sonra da kesik başı alıp Kahire'de bulunan Han Halili kabristanını yakınına toprağa vermiştir.¹⁶ Farkî'nin anlattığına göre, bizzat Fatimî halifesi'nin kendisi çıkıp kesik başı taşımıştır.¹⁷

Tarihçilerden biri olan Hüseyin bin Muhammed Yusuf'un söylediğine göre, Meşhedul-Hüseynî denilen yerde mevcut olan kesik baş, gerçekten Hüseyin'e

(ra) aittir ve bunun dışında söylenenler ise hatadır. Bu konudaki dayanağı ise, bir takım sofî kimselerin rüya ve keşifleridir. Rüyalarda gösterildiğine göre Mısır'da bulunan kesik baş Hüseyin'e (ra) aittir.¹⁸

Ancak böyle bir gerekçe ve kanıt, delil gösterme bakımından İslam'ın ortaya koyduğu metot ve prensiplere aykırı olduğu gibi, tamamen akla ve mantığa da aykırıdır. Bu iddiayı çürüten en büyük detaysa, Şia Fatimîlerin, Hüseyin'in (ra) kesik başını Kahire'ye nakletmeden önce Askalan şehrinde bulunduğu varsayımdır. Halbuki Hüseyin'in (ra) kesik başının Askalan'da bulunduğu iddiası hiçbir dayanağı olmayan asılsız bir iddiadır. Nitekim İmam Kurtubî, İbni Teymiye ve İbni Kesir bu iddiayı reddetmektedir.¹⁹

Bu konuyla alakalı en nihai görüşse Hüseyin'in (ra) kesik başının Medine'ye gömüldüğüdür. Zira Hüseyin'in (ra) kesik başının bundan önce sözü edilen kentlerin hiçbirinde olduğuna ilişkin en basitinden de olsa bir kanıt bulunmamaktadır. Geride sadece tek bir şehir kalıyor, oda Medine-i Münevveredir. İbni Sa'd, verdiği gerçekçi bir isnada göre Yezid, Hüseyin'in (ra) başını Medine valisi Amr bin Said'e göndermiştir. O da Hüseyin'in (ra) kesik başını kefenleyip Baki mezarlığına annesi Fatıma'nın (ra) yanına gömmüştür.²⁰

Bu rivayet hakkında İbni Teymiye (rh) şöyle demiştir: "Daha sonrada Baki mezarlığında toprağa verilmiştir ve o günkü adetler gereği orada bulunanlarda buna tanıklık etmişlerdir. Öte yandan o gün onlar fitnelerle sarsılmaktaydılar. Böyle bir dönemde bir kabileden herhangi biri öldürüldüğünde, öldürülen kişide eğer onlardan değilse, onun başını ve bedenini ailesine teslim ederlerdi. Bu hadisede de uygulama böyle olmuştur. Nitekim Haccac da Abdullah İbni Zübeyr'e (ra) aynı uygulamayı yapmıştır.

¹⁵ (Askalan, Büyük hadis hafızı İbni Hacer'in (rh) doğduğu yerdir.

¹⁶ Bu kadim şehir günümüz Filistin topraklarında, Gazze ve Tel Aviv şehirlerinin arasındadır.)

¹⁷ (Makrizî, 1/427 Bedaiuz-Zuhur, 1/227)

¹⁸ (Tarih-i Miyarîfîn, S.70)

¹⁹ (El-Hüseyn Seyyidü'l-Şebabi Ehli'l-Cenneti, S.149-153)

²⁰ (İbni Teymiye, Tefsiru Sureti'l-İhlas, 3/298; et-Tezkire, 2/295 İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 11/582)

²¹ (Tarihü'l-İslam, S.20; et-Tabakat, 5/238)

Nitekim Haccac, Abdullah ibni Zubeyr'i (ra) öldürdükten sonra ipe çekip ağaca asmıştır. Birkaç gün ağaçta asılı kaldıktan sonra ailesine teslim etmiştir. Oysaki Haccac ile İbni Zubeyr'in (ra) arasındaki düşmanlık, Hüseyin'in (ra) hasımlarıyla arasındaki düşmanlıktan daha fazla bir şekilde mevcuttu.

İbni Teymiye'nin (rh) kanaatinin bu görüş üzere olmasının bir diğer sebebi de Hüseyin'in (ra) kesik başının Medine'ye götürüldüğünü ileri süren kimselerin güvenilir tarihçiler olmasıdır. Örneğin "el-Ensab" kitabının yazarı Zubeyr bin Bekkar, "et-Tabakat" kitabının yazarı ve Vakidi'nin de kâtibi olan Muhammed bin Sa'd ve benzeri tanınmış, kendilerine güvenilen, aynı zamanda önemli bilgilerin sahibi olan bu isimler böyle söylemektedir. Evet bu şahsiyetlerin rivayetleri Buhari ve Müslim'in rivayetlerinin mesabesinde değildir. Ancak, adları zikredilen tarihçilerin yazdıkları, cahillerin, yalancıların ve bilgilerine güvenilmeyen birtakım tarihçi geçinenlerin naklettiklerinden çok daha doğrudur.

Aktardıklarımızdan da görüldüğü üzere Hüseyin'in (ra) kesik başının üç yerde olabileceği tartışılmaktadır. Her üç yerinde ısrarcı olmalarının sebebi, her bir belde-nin kendilerine çokça ziyarete gelmelerini istemesi ve bu sayede ekonomik olarak gelir sağlamayı arzulamalarıdır. İnsanları şirkin ve küfrün karanlığına çekmek isteyen iblis, bu arzusuna ulaşabilmek için onların kalplerine ve zihinlerine bunu telkin etmektedir. Oysaki Hüseyin'in (ra) sadece tek bir başı ve bir tek bedeni vardır ve en kuvvetli görüşe göre onun bedeni Kerbela'da, zalimler tarafından kesilmiş olan başı da Medine'de Baki mezarlığındadır. Allah subhanehu en doğrusunu bilendir.

Dualarımızın sonu alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun.

EVİLİK GÖRÜŞMESİ

Ayşe Ebrar

Hamd: yerleri ve gökleri yaratan, dünya ve ahirette verdiği ve vereceği bütün hükümlerinde adil ve hikmetli olan, kullarına karşı şefkatli ve geniş olan Allah'adır. Salat ve Selam: nübüvvet halkasının sonuncusu olan ve kıyamete kadar Allah'a hakkıyla ibadet edenlere önder ve örnek olan Muhammed'e, ailesine ve ashabının üzerine olsun.

Değerli Okuyucularım: Bizler bu ayki sayımızda iman üzere yaşayıp tercihlerini Allah'ın istekleri gibi yapmak isteyen, cahiliyedeki iffet yoksunu kimşelerin yaptığı gibi haram yollardan (İslam'ın haram ve zina olarak addettiği ilişkilerden ve flört gibi İslam ahlakına ters olan yollardan) yuva kurmak istemeyen Muvahhid kardeşlerimin evlenirken eşi olmasını istediği kimseyle, meşru ölçülere göre nasıl görüşeceğini yazmaya çalışacağız.

Evlilik Görüşmesi

Evlilik görüşmesi, evlenmeye aday olan erkek ve kadının birbirleri hakkında fikir sahibi olmak ve fiziki olarak da uyuşup uyuşmayacaklarını anlamak için yaptıkları ilk görüşmedir.

Evlenecek kişiler ve aileleri, evlenecek kişi için uygun eş adayını araştırıp bulunca bu düşüncelerini karşı tarafa ve ailesine açarlar. Görüşmeden önce o kişiyi tanıyanlara sorup araştırırlar. Eğer

bu kişi kendilerine akide ve diğer kriterlerde uygunsa ve iki tarafta da evlenmelerine engel bir problem yoksa evlenecek erkek ve kadın son karar için evlilik görüşmesi yaparlar.

İslam dinindeki yasaları Rabbimiz olan Allah Teala koyduğu için kendi yaratmış olduğu insanların hem dünya hem ahiretteki maslahatlarını (faydasına olacak durumları) psikolojik, fizyolojik, nefsi, maddi ve manevi ihtiyaçlarını sonsuz ilmiyle bilerek yasalarını bu ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hem ıslah edici hem tatmin mutlu edici ve beraberinde birçok menfaati elde edecek şekilde bir hikmet üzerine koymuştur. İşte Rabbimizin, insanın her türlü ihtiyacını giderecek şekilde dizayn ettiği evlilikte de iki eşin nefislerinin hakkıyla tatmin olması ve ömür boyu eşiyle severek birlikte olması için normal şartlarda görüşmeleri haram olan iki kişinin görüşmesine izin vermiştir.

“Muğire bin Şube bir kadınla evlenmek istiyordu. Rasulullah ona 'Git ve onu gör. Çünkü görmek birbirinize ısınmanız için daha iyidir.'¹

Sahabelerden birisi Rasulullah'a (sav) gelerek ensardan bir kadınla evlenmek istediğini söyledi. Bunun üzerine Rasullullah (sav) ona; **“Evleneceğin kadına baktın mı, onu gördün mü?** Diye sordu. Adam 'Hayır deyince Rasulullah: **Ona bak. Çünkü ensarın gözlerinde bir şey vardır.** (Yani ensarın gözleri biraz küçüktür.) buyurdu.²

Bu hadislerde özellikle sadece erkeklerin evleneceği kimseyi görmesi anlaşılmamalıdır. Evlenecek olan hem erkeğin hem kadının birbirini görmeleri tavsiye edilmiştir.

¹ (Müslim/Nikah 74-75 / Tirmizi / İbni Mace)

² (Sahih Müslim / Nesai)

Aile hayatında insanların başına gelen felaketler ve karşılaşılan sıkıntılar evlenecekleri eşi çoğu zaman iyi tanı-mamalarından kaynaklanmaktadır.

Yaşadığımız bu toplumda küçük köyler ve birbirini iyi tanıyan çevrelerdeki evliliklerin daha başarılı ve uzun ömürlü olduğunu görmekteyiz. Büyük şehirler ve bilinmeyen çevreden yapılan evlilikle-rin daha başarısız ve kısa olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı dinimiz evlenecek kişilerin görüşmesini, konu-şup tanışmasını ve birbirine uygun olup olmadığını karar vermelerini istemiştir.

Evlilik Görüşmesi Yapacak Erkek ve Kadının Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

1. Evlenmek amacıyla görüşecek olan tarafların yanında kesinlikle üçüncü bir kişi bulunmalıdır. Aksi halde İslam'da halvet olarak tabir edilen baş başa yalnızlık oluşmuş olur ki bu İslam dininde caiz değildir. Nitekim efendimiz (sav) **"Siz-den kim Allah'a ve ahiret gününe inanı-yorsa, yanında mahremi olmayan bir kadınla baş başa kalmasın. Zira bunu yaparsa üçüncüleri şeytan olacaktır."**³

Nikahı kıyılmamış erkek ve kadının mutlaka halveti bozacak şekilde görüş-me yapmaları gerekir. Bu ise ya insan-ların gördüğü açık bir alanda olmaları bulundukları odanın kapısını dışarıdaki insanların onların durumundan haberi olacak şekilde açık bırakmaları veya yanlarında 7 yaşını geçmiş mümeyyez bir çocuk veya yakınlarından olan birinin onların yanında bulunmasıyla olur.

Bu görüşmede iki tarafında konuşma-ları yararlı olacaktır. Çünkü gerek konuşma-daki tutukluluk veya kekemelik gerekse ses tonu tarafların düşünce ve kültür seviyeleri daha çok konuşunca açığa çıkar.

2. Müçtehidlerin çoğunluğuna göre; Erkek, evlenmek istediği kadının yalnız yüz ve ellerine bakabilir. Çünkü yüz ve ellerin görülmesi kadının güzelliğini ve bedeninin arzu edilene uygun olup olmadığını anlamak için yeterlidir.

Ebu Hanife; Ayakları da görülebilecek yerler kapsamında saymıştır.

Hanbelilere göre; Evlenilmek istenen kadının günlük işleri yaparken açılacak yüz kol ayak gibi yerlere bakmak caizdir.

3. Evlilik görüşmesi yapanlar ilerde birbirleri için sorun olabilecek durumlarını söylemelidirler. Mesela ciddi bir ameliyat geçirmiş olması devam eden bir has-talığının olması vücudunda eşi gördüğü zaman rahatsız olacağı derecede ciddi yanık veya cilt rahatsızlıkları varsa bunları evlenmek istediği kişiye söylemesi gere-kir. Aksi takdirde bu ilerde boşanmaya kadar ciddi sorunlara sebep olabilir. Ancak bu görüşme sonunda konuşulan diğer tarafın duyulmasını istemediği veya duyulması hoş olmayan şeyler dışında başka kişilerin yanında söylenilmemelidir. İster görüşen taraflar evlenmeye karar versinler isterlerse evlenmekten vazgeç-sinler fark etmez iki tarafta birbirinin saygınlığına zarar verecek şeyleri söyle-memelidirler. Bu bütün Müslümanların birbiri üzerinde olan hakkıdır.

Rasulullah (sav) bir hadisinde şöyle buyurmaktadır; **"Her kim bir Müslüman kardeşinin ayıp ve kusurlarını kimsenin görmediği ve görmesini istemediği şeyle-rini örterse Allah Teala da kıyamet günün-de onun ayıplarını örter. Her kim Müslü-man kardeşinin meydana çıkmasını iste-mediği hallerini meydana çıkarırsa bu suretle kendi evi içinde de olsa onu rezil eder. Müslüman kardeşinin ayıplarını örten bir ölüyü diriltmiş gibidir."**⁴

³ (Buhari-Nikah 111)

⁴ (Buhari- Müslim- Tirmizi)

Müslümanın ayıp araştırması yapan değil bilakis gördüğü ayıp ve kusurları örtmesi gerekir. Diğer bir hadisi şerifte **“Kim bir Müslümanın ayıbını gizler ve örterse Allah'ta kıyamet günü onun ayıp ve kusurlarını örter.”**⁵

Ömer'in (ra) halifeliği döneminde bir adam evlenmişti. Saçını sakalını boyadığı için kendisini genç sanmışlardı. Boyası gidince kadının ailesi onu Ömer'e şikâyet ettiler. 'Bizi aldattı onu genç zannettik' dediler. Ömer (ra) onu bu hareketinden dolayı kırbaqladı ve sen onları aldattın dedi.⁶

Alimler bu kıssadaki gibi karşı tarafı aldatacak şekilde yüz ve el gibi yerlere karşı tarafı yanıltacak şekilde makyaj gibi şeyleri kullanmayı da caiz görmemişlerdir.

Ömer (ra) bir kimse evlendiği kadının abraş hastası, cüzzamlı veya akıl hastası olduğunu görürse kadına dokunduğu için mihrini vermesi gerektiğine zararında kendisini aldatanlarca ödemesine karar vermiştir.⁷

Ali 'de (ra) bu durumda kadına yaklaşmamış ise kocasının kadını tutmak veya boşamakta serbest olduğuna, yaklaşmış ise mihrinin verilmesine hükmetmiştir.⁸

4. Normal şartlarda görüşme bir kez yapılmalıdır. Bunu çok defa tekrarlamak artık sınırları aşmak olarak nitelendirilmiştir. Ancak herhangi bir sebeple ilk görüşmenin sağlıklı geçmemesi tarafların heyecan ve acemilik gibi sebeplerle birbirine bakamaması veya tarafların daha evvel sormadıkları bazı sorularının olması gibi durumlarda ikinci bir görüşmenin olması caiz olur. Çünkü bu görüşmede iki tarafında karşı tarafın yüzüne, gözlerine, ellerine, boyuna, kilosuna onun hakkında tam bir kanaat oluşturacak şekilde bakması gerekir ki karar verebilsin.

Rivayet edilen bir hadiste Rasulullah (sav) evlenmek istediği bir kadına aşağı ve yukarı doğru dikkatli bir şekilde bakmıştır.⁹

5. Görüşmede iki taraf birbirine dürüst olmalıdır. Karşı tarafın gözüne girmek için kendini olduğundan iyi göstermek ve yalana tevessül etmek caiz değildir, aynı zamanda mütevazî gözükme için kendini olduğundan aşağı göstermek de caiz değildir.

Kardeşlerim; evleneceği kişiyi kandırmaya çalışmayıp ona karşı dürüst olmada Ümmü Seleme (ra) annemiz ne kadar güzel bir örnektir. Rivayet edildiğine göre “Peygamberimiz (sav) Ümmü Seleme annemizle evlenmek istediği zaman dünür olarak Ömer'i (ra) göndermişti. Ümmü Seleme Ömer'e şöyle dedi Rasulullah'a haber ver ki ben kıskanç bir kadını benim çocuklarım vardır ve yanımda ailemden kimse yoktur. Peygamberimiz'de (sav) Ömer'e **ona git şunları söyle dedi. Kıskançlığı için Allah'a dua ederim kıskançlığı gider çocukların nafakaları temin edilecektir, ailesinden yanında olan veya olmayan bundan memnun kalacaktır.** Ümmü Seleme annemiz bunun üzerine oğlu Ömer'e kalk Rasulullah'la nikahımızı kıy dedi. Oda nikahlarını kıydı.”¹⁰

Eğer insanlar, gerçekten mutlu ve huzurlu bir aile kurmak istiyorsa kendilerini olduklarından farklı göstermemelidir. Düşüncelerini, evlenecekleri kişide olmasını istedikleri özellikleri, açık ve net bir şekilde ortaya koymalıdır beklentilerini açıkça söylemelidirler. Çünkü evlilik gibi bir olayda dürüst davranmayıp kendisini karşısındakine olduğundan farklı gösteren insan, yalnızca karşısındakine değil kendisine de kötülük etmiş olur.

⁵ (Ebu Davud, Edeb 39)

⁶ (İhya 2/40)

⁷ (Darakutni-Mehir hadis No:82)

⁸ (Muvatta- Talak 10)

⁹ (Buhari, Nikah, 35)

¹⁰ (Nesai, Nikah 28)

Çünkü sonucunda anlaşmazlık ve huzursuzluk olursa yalnızca karşısındaki değil kendisi de mutsuz olacaktır. Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur; **"Bizi aldatan bizden değildir"**¹¹

Yine karşımdaki insan benim istediğim özelliklere sahip midir diye düşünmekle kalmamalı ben karşımdaki insanın istediği özelliklere sahip miyim diye de düşünmelidir. Çünkü evlilikte mutluluk için yalnızca aranan insanı bulmak yetmiyor. Aynı zamanda aranan insan da olabilmek gerekir.

6. Evlilik görüşmesinden önce karşısındaki kişinin imanını, ahlakını ve diğer önemli konuları araştırıp eğer kendine uygunsa evlilik görüşmesini kabul etmelidir. Ancak görüşmede yine de kendi ağzından duymak isterse bu konuları tekrar sorabilir. Bunun yanında kadın eğer evlendikten sonra ilim almak için düzenli derslere gitmek ve talebe olmak istiyorsa veya o güne kadar ilim talebesi olmuş ve evlendikten sonra da öğreticilik yapmak ve haftanın bazı günleri çalışmak için evinden dışarı çıkmak istiyorsa bunu evleneceği erkeğe söylemesi gerekir. Çünkü evlendikten sonra eşi izin vermezse gidemeyecektir.

Erkeğin de ailenin tek erkeği ise ve onların hepsinin (annesi, kardeşleri vs.) başında olmak ve aynı evde beraber yaşamak istiyorsa bunu evleneceği kadına söylemesi gerekir. Çünkü evleneceği kadının kendisine ait ev isteme hakkı vardır. Ancak bu hakkın olmasına rağmen kadın eşinin ailesiyle yaşamayı kabul eder de bundan rahatsız olmazsa beraber yaşamalarında bir sıkıntı yoktur.

7. Evlilik görüşmesi yaparken ve konuşurken İslami bilince sahip olan taraflar cahiliye insanları gibi şu konuları konuşmanın doğru olmadığını bilirler.

a) Evde kimin kavvam olacağı (kimin sözünün geçeceği) erkeğin kadının üzerinde yönetici olmada bir derece önde olduğu konusunu konuşmak ve bunu kabul etmemek Allah'ın insanlara verdiği hakkı inkâr etmek olacaktır. Buda kişiyi Allah'a asi yapar.

الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

"Erkekler kadınlar üzerinde yönetici ve koruyucudurlar. Bunun sebebi Allah'ın insanların bir kısmını diğerlerinden üstün yaratması ve bir de erkeklerin kendi mallarından mehir ve evin geçimi için harcama yükümlülüklerinin olmasıdır."¹²

b) Kaç çocuğun olup olmayacağı konusunu konuşmak anlamsızdır. Çünkü çocuğu aile değil Allah yaratır. Eğer Allah onların sülbünden birçok insan yaratmayı dilerse onlar istese de istemese de yaratır.

Bazen bazı kadınlardan 'Biz bu çocuğun olmasını istemiyorduk ama oldu' gibi sözler duyabiliyoruz. Bazen de çocuğun olmasını isteyip birçok çarelere başvurduğu halde çocuğu olmayan aileler vardır. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki kişi çocuğun doğup doğmamasına veya kaç çocuğun olacağına kendisi karar vermiyor. Bu konuda taktir tamamen Allah'ın elindedir.

¹¹ (Müslüm, İman 164)

¹² (4/Nisa 34)

Bu konuda Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ اِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ الذُّكُوْرَ
اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَاِنَاثًا وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيْمًا اِنَّهٗ
عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ

Göklerin ve yerin egemenliği Allah'a aittir. O dilediğini yaratır; dilediğine kız çocukları bahşeder, dilediğine de erkek çocukları bahşeder. Yahut erkek ve kız çocuklarını birlikte verir. Dilediğini de çocuksuz bırakır. Şüphesiz O her şeyi bilir, her şeye gücü yeter.¹³

c) Evlilik görüşmesini yapan kadın Kuran ve sünnete yasaklanmayan göreceli doğrularda bir işin meşru isteklerinde eşine itaat edip etmeyeceği konusunu konuşmaz. Zaten ona bu konuda itaat etmeyi Allah ve Resulü emretmektedir.

Kişi zaten karşı tarafın evlilikten beklentisini karşılayamayacağını ve onun haklarını yerine getiremeyeceğinden emin ise evlilik talebini daha görüşme yapmadan reddetmesi gerekir. "Tam olarak evlenmeyi istemiyorum ama yine de bir görüşeyim" dememelidir. Evlilik görüşmesini bir heyecan ve merak giderme olarak görmemelidir. Çünkü bu karşı tarafı basite alma ve onun duygularıyla oynamaktır.

Evlilik görüşmesi yapan taraflar konuşması gereken önemli konuları konuştuğu ve gereken şekilde karşı tarafı gördüğü ve karşı tarafa karşı bir kanaat oluşturduğu halde önemsiz konular konuşarak ve uzun süre görüşmeyi sürdürerek işi ciddiyyetten uzaklaştırmamalıdır.

Görüşmelerde oyalama taktiği güdülmemeli eğer bir karar oluştursa net olunmalı, karar olumluysa da olumsuzsa da karşı tarafı nazıkçe ve kırıcı olmadan bildirilmeli ve karşı tarafın

tercihine saygı duyulmalıdır. Eğer bir karar vermediyse ve hala düşünmek istiyorsa karşı tarafa düşünmek için süre verilmelidir.

Evlenecek kişiler evlilik görüşmesini yaptıktan sonra o kişiyle evlenmek istemezlerse ne kadının ne de erkeğin ailesi onları zorlamamalıdır. Evlenecek kişiler eşlerini özgür iradeleri ve rızalarıyla seçmelidirler.

Rasulullah (sav) "Rızası alınmadan bekar kız evlendirilemez" buyurmuştur.¹⁴ Bu hadis rızası olmadıkça hiç kimsenin zorla evlendiremeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır.

İslam âlimlerinin çoğunluğu tehdit ve zorlama altında yapılan nikah akdinin geçerli olmayacağını söylemişlerdir.

Evliliğin herhangi bir sözleşme olmanın ötesinde anlamlar taşıdığı, hayat boyu huzurlu bir birliktelik arzu edildiği için taraflar kendi rıza ve seçmeleriyle karar vermelidirler. Peygamber'den nakledilen birçok hadis bunun önemini vurgulamaktadır. Mesela Aişe'den (ra) bildirildiğine göre: "Ensardan Hizam kızı Hansa Aişe'ye (ra) gelip 'babam aile şerefini artırmak için beni kardeşinin oğlu ile evlendirdi oysa ben bu evliliği istemiyordum' dedi Aişe ona Allah Rasulü gelinceye kadar beklemesini söyledi. Nebi (sav) gelince Aişe durumu kendisine anlattı. O da kızın babasını çağırdı ve onun yanında kızı tercih hakkı verdi. Bunun üzerine o da 'Ya Rasulallah ben babamın akdettiği nikahı kabul ettim. Fakat böyle davranmakla kadınlara, babalarının evlilikte böyle bir yetkilerinin bulunmadığını bildirmek istedim' dedi."¹⁵

Rabbim biz Müslümanlara bu hayatta her daim onun razı olacağı kararlar almayı onun tercih ettiğini tercih edip tercih etmediğini tercih etmemeyi onun sevdiğini sevip onun sevmediğini sevmemeyi ve onun rızasına vesile olacak bir hayat yaşamayı nasip etsin. Âmin

Selam ve dua ile...

¹³ (42/Şura 49-50)

¹⁴ (Buhari Nikah 40 41- Müslüm Nikah 64 66)

¹⁵ (Buhari Nikah 42- Ebu Davud Nikah 25)

ŞEFAAT İKİNCİ GÖRÜŞ

Bir Kimsenin Şefaati Etmesi Umulan,
Yaşayan ve Kişinin Yanında Hazır
Bulunan Birinden Şefaati Talep
Etmesi Büyük Şirk midir?

Ali Mücahit Orakçı

alimucahitorakci@takvadergisi.org

Geçen ay, hayatta olan ve gaipte değil de hazırda bulunan kimseden şefaati talep etmenin, caiz olduğunu söyleyenlerin görüşlerini, delillerini inceledik ve bu görüşlere yapılan itirazları aktardık. Bu ayki yazımızda ise, yukarıda aktardığımız şekil de şefaati talep etmenin kişiyi dinden çıkartan büyük şirk olduğunu savunan kimselerin görüşlerini ve delillerini inceleyip bu görüşlere ulemanın yaptığı itirazları aktaracağız.

İkinci görüş:

Hazırda (yani kişinin yanında) olan ve şefaathetmeye hak sahibi olması umulan (şehit olması gibi) bir kimseden Kıyamet günü için şefaathet talep etmek büyük şirktir.

Bu görüş doğruya en uzak olan görüştür.

Bu görüş sahiplerinin delilleri:

Birince delil:

Kur'an'ı kerimde şefaathetin sadece Allah'a (cc) ait olduğuna dair ayetler sabit olmuştur;

قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ

De ki: “Şefaathetin tümü Allah'ındır. Göklerin ve yerin hâkimiyeti/egemenliği O'na aittir. Sonra O'na döndürüleceksiniz.”¹

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ
لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

O (Kur'an'la) Rablerinin huzurunda toplanacaklarından ötürü korkan (müminleri) uyar. Onların (Allah'ın) dışında ne bir dostları ne de şefaathetçileri vardır. (Onları Kur'an'la uyar ki) korkup sakınsınlar.²

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

Er-Rahmân'ın katında söz almış olanların dışında, hiç kimse şefaathet yetkisini elinde bulundurmayaacaktır.³

Bu hususa şu şekilde itiraz edilir:

Bir kimsenin, şefaathetin fayda vermesinin ancak Allah'ın izin vermesi ve razı olması ile tahakkuk edeceğine inanarak, kıyamet gününde şefaathetçi olması için - hayatta ve hazır olan- başka birinden Allah'a (cc) dua etmesini istemesi, Allah'ı (cc) başka biri ile ne zatında ne sıfatlarında ne isimlerinde ne fiillerinde ne de haklarında başkasına eşit tutmuş olduğu anlamına gelmez.

Böyle yapan bir kimse dua istediği kimseye, (şartlar yerine gelip engellerde ortan kalktıktan sonra etkisinin ortaya çıkması ve meydana gelmesi ancak Allah'ın (cc) meşietine bağlı olan) “sebepp” muamelesi yapmış olmaktadır.

Bu husus ile, mahluka müsebbip (yegâne sorumlu) muamelesi yapmış ve ondan ihtiyacını istemiş ya da ölüye veya gaipte olan bir kimseye ihtiyacını gidermesi için yönelmiş olan kimsenin durumu tamamen farklıdır.

¹ (39/Zümer, 44)

² (6/Enam, 51)

³ (19/Meryem, 87. Ayrıca bakınız: Secde, 4, Enam, 70, Zuhuruf, 86)

Yaratılmıştan şefaât talep eden kimseye şirk hükmü vermek, şefaât edenin Allah'ın (cc) izni olmaksızın şefaât ettiğine inanmasına yani; şefaât edenin Allah'ın (cc) hükmüne karıştığına ve O'na (cc) emrinde ortak olduğuna itikat etmesine bağlıdır. Ya da ölüden ve gaipte olan bir kimseye ihtiyacını Allah'a (cc) iletisin diye yönelme durumunda da -bu, o kimsele- rin Melik'in (cc) destekçileri ve yardımcıları olduğu anlamı taşır- şirk hükmü verilir.

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ
فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا
فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

De ki: "Haydi! Allah'ın dışında (ilah olduğunu) zannettiklerinizi çağırın (bakalım)!" Onların göklerde ve yerde zerre ağırlığınca sahip oldukları bir şey yoktur. O ikisinde bir ortaklıkları da yoktur. (Allah'ın) onlardan yardımcı/destek edindiği kimse de yoktur.

O'nun katında izin verdikleri dışında, hiç kimsenin şefaati fayda sağlamaz. (Meleklerin) kalplerinden korku giderilince: "Rabbiniz ne buyurdu?" derler. (Cevap olarak hep beraber:) "Hak olanı söyledi. O, (zâtı ve sıfatları en yüce olan) El-Aliy, (en büyük olan) El-Kebîr'dir." derler.⁴

Şeyhülislam İbni Teymiye (rh) şöyle söylemiştir: "Allah (cc) kendisi dışında dua edilenlerin semavat ve yeryüzünde zerre miskal bir paylarının olmadığını, mülkünde ortaklığının olmadığını ve hiçbir şeyde O'nun (cc) yardımında olmadıklarını haber vermiştir. Başkasının hak sahipliğini ispat eden bu üç vecih şu şekillerde olmakta: ya bir şeye malik/her şeyin sahibi olması ve mülkünde müstakil olması ya da mülkünde ortak olmasıyla ki bunda ona denk olma durumu vardır. Ya da ne o ne de bu olan; arkadaşına, vezir, yol gösterici, öğretmen destekçi gibi yardımcı olması suretinde olmaktadır. Allah (cc) semavatta ve yer yüzünde kendisi dışında kimsenin zerre miktarınca bir mülkiyeti olmadığını, başkasının kendisine az veya çok ortak olmadığını ve hiçbir şeye sahip olmadıklarını beyan etmiştir. Ayrıca insanların hiçbir ortaklığı ve Allah'a (cc) yardım etmesi söz konusu değildir. O'nun ne bir veziri ne istişare edeceği birisi ne de yardımcısı vardır."⁵

Müşrikler, şefaât edecek olan kimsenin, Allah'ın (cc) emrinin olmasına engel olduğunu ve böylelikle Allah'la (cc) zıtlasma ve çekişmenin olduğunu tasavvur ediyorlar. Bu manaya yakın şöyle bir hadis rivayet edilmiştir:

İbni Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: "Kimin şefaati⁶ Allah'ın (cc) hadlerinden bir haddi engeller ise o kimse Allah'a savaş açmış ve emrine muhalefet etmiş demektir."⁷

Menfi/olumsuz ve müspet/olumlu şefaâtlarin arasındaki farkı bilmek şu hususu açığa çıkartıyor: Bir kimse, Allah'ın (cc) uluhiyette ve rububiyette tek olduğuna itikat edip sonra da şefaatin ancak Allah'ın (cc) izni ile olacağına itikat ederek, yaşayan ve yanında hazır olan bir kimseden bu şefaati talep eder ise müşrik olmaz.

⁵ (Mecmu'î-Fetava, 8/519)

⁶ (Aracılığı)

⁷ (Sünen'i Ebu Davud, 5/450/3597)

⁴ (34/ Sebe, 22, 23)

Allame İbni Kayyim (rh) şöyle söylüyor:

"Allah (cc), onların ve onlar gibi olan müşriklerin inandıkları; Allah'ın (cc) izni ve rızasına bakmaksızın, (aracıların bizzat) zatlarından ve nefislerinden bir fayda elde etmek ya da zararı def etmek için, Allah (cc) katında aracı olanların, dilediği kimseye yaptıkları şirk olan şefaati reddetti. İşte Allah'ın (cc) reddettiği şefaati budur. Bu şirkin aslı ve şirk binasının kendisi ile kaim olduğu temeldir. Ayrıca şirkin kendisinde gizlendiği barınaktır."⁸

Müspet/Caiz olan şefaati ise şefaati edenin -aracı olanın- kendisinden şefaati talep edilene yönelttiği duadır. Şefaati talep eden kimsede şefaati edenin isteğine kendi isteğini katmasını istemekte ve kendisine şefaati edeni aracı kılmaktadır.

Bütün bunlara ilaveten; bu şekilde, şefaati talep etmek "büyük şirktir" sözü, Rasulullah'ın (sav) risaleti hakkı ile tebliğ edemediği anlamına gelen, düşüncesizce söylenmiş bir söz ve tehlikeli bir durum ortaya çıkartmaktadır. Çünkü böyle bir talep şirk olması ile birlikte, nasıl olurda nebi (sav) özü ortadan kaldıracak şekilde bunu beyan etmemiş olsun. Ya da buna götürecek yolları kapatmamış olsun. Bilakis bu talebin meşru olduğunu söyleyenlerin delillerinde, Rasulullah bazı suretlerde bu talebe benzer olan talepleri ikrar ettiği görülmekte.

Malumdur ki şeriatın, şirke götürecek şeylerin önünü kapatması usulündendir. Rasulullah (sav) şirkin suretlerini barındıran şeylere karşı çok açık ve ince ibareler ile uyarıştır. Mesela Allah'ı (cc) başkası ile birlikte tesniye/ikilik zahirinde zikretmeyi ya da Allah'ın (cc) meşiyetini eşitlik anlamında olan atıf harfleri ile başkalarına atfetmeyi ve buna benzer şeyleri yasaklamıştır. Rasulullah'ın (sav) bu şekilde hassas davranmasının sebebi emaneti hakkı ile tamamlaması ve risaleti tebliğ etmesinden kaynaklanmaktadır.

Adi bin Hatem'den (ra) rivayet edildiğine göre bir adam Rasulullah'ın (sav) yanında hutbe verdi ve şöyle söyledi: **"Kim Allah'a (cc) ve Rasulüne (sav) itaat ederse doğruyu bulur. Kimde o ikisine isyan ederse sapıtır."** Bunun üzerine Rasulullah (sav) şöyle söyledi: **"Sen ne kadarda kötü bir hatipsin. Şöyle söyle: Allah (cc) ve Rasulüne (sav) isyan ederse."**⁹

Aynı şekilde sahabe efendilerimizin, şirke ve şirke götürecek şeylere karşı çok hassas olmaları ve hatta kendileri dışında kimsenin aklına gelmeyecek şirkin çeşitlerinden sakındırmaları göstermektedir ki; şayet bu husus genel şirkin suretlerinden birinin içine girse idi kesinlikle bu hususta ümmeti uyarmaktan geri durmazlardı.

Birde dikkat edilir ise İlim ehlinde hiçbir kimse asırlar geçmesine rağmen bu talebin büyük şirk olduğunu söylememiştir. Bilakis kimi imamlar tartışılan bu konu ile alakalı rivayetlerde bulunmuşlar, ancak en ufak bir şekilde bu hususun büyük şirk olduğu ile alakalı bir uyarıda bulunmamışlardır.

İmam Ahmed'in (rh) oğlu İmam Abdullah (rh) Atiyye el-Avfiye'den fadaili's-Sahabe kitabında iki yerde tahrir ettiğine göre Kab el-Habr Abbas'ın (ra) elinden tuttu ve şöyle dedi: "Onu (duayı) kıyamet günü şefaati etmek için sakla."¹⁰

Kadı İyad (rh) şöyle söyledi: "Kab'dan (ra) rivayet edildiğine göre Kab: "Muhammed'in ashabının her birinin şefaati etme hakkı vardır" demiştir ve Muğire bin Nevfel'den kıyamet günü kendisine şefaati etmesini istemiştir."¹¹

⁹ (Sahihi Müslim, 3/12/1965)

¹⁰ (Ahmed bin Hanbel fadail's-Sahebe, 2/937/1803, 2/944/1824.

Bu ikisi de Abdullah bin Ahmed bin Hanbel'in bu kitaba eklemesidir.

Bu rivayet zayıftır.)

¹¹ (Eş-Şifa Bi-Tarif-i Hukuk'ul-Mustafa, 2/56)

⁸ (Mefatih'u Daru's-Sade, 2/269)

İmam İbni Cevzi (rh) şöyle söyledi: "Bize İbni Ebi Kudama eş-Şami'nin şöyle söylediği ulaştı: "Bazı gazvelerde emirdim... Savaş gününün sabahında birde baktım bir çocuk safların önünde savaşıyor... O (çocuk): "Ey Ebu Kudame bana üç adet ok borç ver" dedi. Ben de ona: Bu vakit borç verme vakti mi hiç?" dedim. Yanımdan ayrılmadan ısrar etmeye devam etti. Bende "Allah (cc) seni şehadet ile şereflendirir ise senin şefaatine nail olma şartı ile veririm dedim."¹²

İkinci delil:

Caiz olan müspet şefaatin, iki şartından bir tanesi yerine gelmez ise fayda vermez ve böylelikle şirkin eş anlamlısı olan menfi yani caiz olmayan şefaata olmuş olur.

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

O'nun izni olmadan kim O'nun yanında şefaata edebilir?¹³

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا

O gün, Er-Rahmân'ın izin verip sözünden razı oldukları dışında, hiç kimsenin şefaatinin bir faydası olmayacaktır.¹⁴

مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ

O'nun izni olmaksızın hiç kimse şefaata edemez.¹⁵

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى

Göklerde nice melekler vardır ki -Allah'ın dileyip razı olduğu kimse için izin vermesi dışında- onların şefaathlerinin hiçbir faydası yoktur.¹⁶

İtiraz ve Cevap:

Bu ayetlerde varit olan ret, faydanın hasıl olması ile alakalıdır. Bu ayetlerde (şefaata) talebinin ret edilmesi yoktur. Şirk olan şefaatin vuku bulması imkansızdır. Şer-i olan şefaatin vuku bulması mümkündür, ancak fayda vermesi için iki şartın yerine gelmesi gerekir:

Birincisi: Allah'ın (cc) şefaata edene izin vermesi.

İkincisi: Allah'ın (cc) kendisi için şefaata edilenden razı olması.

Allah'ın (cc), birtakım kimselere razı olmadığı kişiler için şefaata etme izni vereceği, sünnette varit olmuştur. Bu durumda bu talebe şirkin eş anlamlısı olan menfi şefaata denemez. Bilakis buna fayda vermeyen şefaata denir.

Müminlerin kendilerine izin verilmeden kimselerden büyük şefaati talep edecekleri de sabit olmuştur. Yani anlaşılacağı üzere, şefaata meşru yollar ile talep edildikten sonra şartlarından bir tanesi bozulur ise bu talep şirk olmaz, sadece fayda vermez.

Ebu Hureyre (ra) Rasulullah'ın (sav) şöyle söylediğini rivayet etmiştir:

İbrahim (as), kıyamet günü babası Azer'le karşılaşır. Azer'in yüzünde toz duman vardır. İbrahim (babasının bu haline üzüldüğü için): "Ben sana, bana isyan etme, demedim mi?" diye çıkışır. Babası: "Bugün artık sana isyan etmem." der. Bunun üzerine İbrahim (as), 'Ya Rabb! Kıyamet günü beni perişan etmeyeceğine dair söz vermiştin. Şimdi babamın rahmetten uzak kalmasından daha büyük bir perişanlık var mı?' diye Allah'a (cc) şikâyetinde bulunur.

Allah ise, "Muhakkak ki ben cenneti kâfirlere haram kıldım." diye cevap verir.

¹² (Saffet'us-Sufuf, 2/363. Özetle.)

¹³ (1/Bakara, 255)

¹⁴ (20/Taha, 109)

¹⁵ (10/Yunus, 3)

¹⁶ (53/Necm, 26)

"Sonra Hz. İbrahim'e 'ayaklarının altına bakması' söylenir. Hz. İbrahim bakar ki orada pis kokan çamura bulaşmış bir ayı görür. Derken, kol ve bacaklarından tutulup cehenneme atılır."¹⁷

Enes ibni Malik (ra) şefaathadisi diye bilinen hadiste Rasulullah'ın şöyle söylediğini rivayet etmiştir:

"Ey Rabbim! Bana Lâilâhe illallâh diyenlere şefaathetmem için izin ver!" diyeceğim. Allah (cc):

"Bu hususta yetkin yok! -veya: Bu hususta sana izin yok! - Lakin izzetim, celalim, kibriyam ve azametim hakkı için Lâilâhe illallâh diyenleri de ateşten çıkaracağım!" buyuracak."¹⁸

Kadı İyad (rh): "yani şefaathedenin şefaathet olmaksızın onlara ihsanda bulunacağını" manasında demiştir.

Bu iki hadiste de şefaathet talebi olmuş ancak rızanın ve iznin olmamasından dolayı fayda vermemiştir. Bu talebe şirk denemez.

Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: **"Müminler kıyamet günü bir araya getirildiklerinde: "Rabbimizden şefaathet istesek de bizi şu yerden kurtarsa" derler. Daha sonra Adem'e (as) gelirler: Sen beşeriyetin babası Adem'sin (as). Allah (cc) seni kendi eliyle yarattı. Melekleri sana secde ettirdi ve sana her şeyin isimlerini öğretti. Rabbine bizi bu durumdan kurtarması için bize şefaathetçi/aracı ol, derler. Onlara; ben buna ehil değilim, cevabını verir ve yaptığı hatalarını zikreder."**¹⁹

Bu hadiste görüldüğü gibi şefaathet talebi kesin olarak izin verilmemesine rağmen talep meşru bir şekilde vaki olmuştur. Bu talebe şirk denemez. Çünkü bu durumda şefaathet talep edenin, tevhid inancında en ufak bir sıkıntı yoktur. Bu durumda olanları tekfir eden bir kimsenin, fayda vermesini umduğu sebeplere sarılan herkesi tekfir etmesi gerekir ki buna benzer durumlar kıyamet günü bazı peygamberler içinde vaki olmuştur. Peygamberler Müminleri, Allah'ın (cc) izninden sonra şefaathetinin fayda vereceğini umdukları kimselerden büyük şefaathet talep etmeye yönlendirmişlerdir. Ancak bu yönlendirdikleri kimseler hakkında şefaathet etmeye hak sahibi olduklarına dair bir ayet varit olmamıştır. İşte bu durum onların tevhidini bozmamıştır.

Allame İbni Kayyim (rh) şöyle söylemiştir: "Allah (cc), ancak kendisinin (cc) izin vermesi ve şefaathet edilenin fiillerinden ve sözlerinden razı olmasıyla gerçekleşecek olan şefaathet kabul etmiştir. Bu şefaathete ancak saf tevhid inancı ile ulaşılır... Bu konudaki sözler üçe ayrılır; Birincisi: Saf tevhid inancı ve sebeplere sarılma. İşte bu şeriyyatın kendisi ile geldiği şeydir. Ve aynı zamanda vakaya uyan görüş budur. İkincisi: Sebepler hususunda mabudu (Rabbe) ortak tutmaktır. Bu durum farklı farklı sınıflara ayrılırsa da müşriklerin durumu gibidir. Üçüncüsü: tevhide getirebileceği zararlardan korunmak için sebepleri tamamen inkâr etmek. Tahrif edenler bu yerilmiş son iki taraftır. Bu kimseler ya sebepler ile tevhidi bozmakta ya da tevhidi korumak için sebepleri inkâr etmektedirler. Hak ise bunların dışındaki görüş olan tevhid ve sebepleri ispat etme görüşüdür."²⁰

¹⁷ (Buhari, 3350)

¹⁸ (Buhârî, Tevhid 36, 19, 37, Tefsir, Bakara 1, Rikak 51; Müslim, İman 322, 193)

¹⁹ (Muttefekun aleyh; Sahih Buhari, 9/148/7516)

²⁰ (Özetle Miftahu Darı's-Saade, 2/269)

Üçüncü delil:

Kendisine şefaât izni verilmeyenlerden şefaât talep eden kimse, Allah'ın (cc) dışında şefaâtçi edinmiş ve böylelikle şefaât talep ettiği kimse onun ilahı olmuştur. Bunu yapan kimsede müşriktir.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ
بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

Allah'ı bırakıp, kendilerine hiçbir zarar ve fayda vermeyecek şeylere ibadet ediyor ve: "Bunlar, bizim Allah katındaki şefaâtçilerimizdir." diyorlar. De ki: "(Allah bu varlıklara ibadeti meşru kılmamış ve bunlara şefaât yetkisi vermemiştir. Buna rağmen böyle iddia ederek) Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz?" O (Allah), onların şirk koştuğlarından münezze ve yücedir.²¹

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاؤُا وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ

(Allah'a) ortak koştuğlarından hiçbirine onlara şefaâtçi olmayacak, hatta ortaklarını inkâr edeceklerdir.²²

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَوَلَوْ كَانُوا لَا
يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ

Yoksa Allah'ın dışında şefaâtçiler mi edindiler? De ki: "Onlar (şefaât yetkisine) sahip olmasalar ve (sizin onlara olan ibadetinize) akıl erdiremeseler dahi (yine de onları şefaâtçi mi edineceksiniz)?"²³

İtiraz:

Sünneti mutahhara da müminlerin, sadece nebimize (sav) has olan büyük şefaati Allah'ın (cc) kendilerine şefaât için izin verip vermeyeceği ile alakalı bir bilginin varit olmadığı diğer nebilerden de talep ettikleri sabit olmuştur. Bilakis bazı peygamberler, insanları kendisi hakkında nas olmayan kimselerden şefaât talep etmeye yönlendireceklerdir. Bütün bunlara rağmen bir Müslüman Adem'in (as), İbrahim'in (as), Musa'nın (as) ve müminlerin büyük şirke düştüğünü -Allah'a sığınırız- söyleme cüretinde olamaz.

Enes İbni Malik'in (ra) Rasulullah'tan (sav) rivayet ettiğine göre Rasulullah şöyle buyurmuştur:

"Müminler kıyamet günü bir araya getirildiklerinde: "Rabbimizden şefaât istesek de bizi şu yerden kurtarsa" derler. Daha sonra Adem'e (as) gelirler: Sen beşeriyetin babası Adem'in (as). Allah (cc) seni kendi eliyle yarattı. Melekleri sana secde ettirdi ve sana her şeyin isimlerini öğretti. Rabbine bizi bu durumdan kurtarması için bize şefaâtçi ol, derler. Onlara; ben buna ehil değilim, cevabını verir, yaptığı hatalarını zikreder ve utanır.

Nuh'a (as) gidin çünkü O yeryüzü ehline ilk gönderilen resuldür, der. Nuh'a (as) gelirler. Nuh (as) onlara benim buna yetkim yok! der ve ilmi olmadığı şey hususunda Rabbinden istekte bulunmasını zikreder ve utanır.

Halil'ur-Rahman'a gidin der ve giderler. O da benim buna yetkim yok! Musa'ya gidin, çünkü o Allah'ın kendisi ile konuştuğu ve Tevrat verdiği bir kuldur der.

Musa'ya (as) giderler o da benim buna yetkim yok ben kısas olmaksızın bir kişiyi öldürdüm der ve Rabbinden utanır. İsa'ya gidin çünkü o Allah'ın kulu, resulü, kelimesi ve ruhudur, der.

²¹ (10/Yunus, 18)

²² (30/Rum, 13)

²³ (39/Zümer, 43)

Onlarda İsa'ya (as) giderler. İsa benim buna yetkim yok! Muhammed'e (sav) gidin zira o Allah'ın gelmiş ve geçmiş günahlarını bağışladığı bir kuldur, der. Onlar da gelirler. Bende Rabbimden izin almak için giderim ve O'da (cc) bana izin verir.”²⁴

Dördüncü delil:

Bu istek mahlukun güç yetiremeyeceği bir şeyi talep etme konusuna dahildir.

Mahlukattan güç yetiremeyeceği bir istekte bulunan kimse müşriktir.

İtiraz:

Yaratılmıştan hiç güç yetirmesi mümkün olmayan bir şeyi isteyenle, güç yetiremediği ama güç yetirmesi mümkün olan bir istekte bulunanın arasında benzerlik olabilir mi? Birinci husus şirk-tir, ikincisi ise şirk değildir.

Şefaata talep eden kimse, şefaata talep ettiği kimseye yönelip ondan cenneti, affedilmeyi ve buna benzer sadece Allah'ın (cc) güç yetirdiği ve O'nun dışında kimsenin güç yetiremediği hususları istememektedir ki şu ayetin muhatabı olsun:

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ
فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ

Allah'ı bırakıp da sana fayda ve zarar vermeyecek olan varlıklara dua etme! Şayet böyle yaparsan hiç kuşkusuz, zalimlerden/müşriklerden olursun.²⁵

Yine böyle bir talepte bulunan kimse, gaip olan veya ölmüş birisinden duasını Allah'a (cc) iletmesini istememiştir ki şu ayetin muhatabı olsun:

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

Hiç şüphesiz, mescitler Allah'ındır. (O hâlde), Allah'la beraber başka bir (ilaha) dua etmeyin.²⁶

(Yanında hazır olan ve yaşayan kim-seden) Böyle bir istekte bulunan birisi beşer için mümkün olan bir şey istemiştir. Bu istek de şayet Allah (cc) ona bunu takdir ederse Allah'a dua etmesini istemesidir. Sahabelerden ve tabiinden bazılarının, birbirlerinden ancak ahirete intikal ettiklerinde güç yetirebilecek bazı isteklerde bulundukları sabit olmuştur. Hiç kimse - Allah cc korusun- bu durumu ne büyük ne de küçük şirk olarak addetmemiştir.

Süleyman bin Faris'den sahih olarak rivayet edildiğine göre O, Abdullah bin Selam ile karşılaştı ve onlardan biri arkadaşına; “Şayet Rabbin ile benden önce karşılaşır isen benim ile buluş ve ne ile karşılaştığını bana bildir. Şayet ben senden önce karşılaşırsam senin ile buluşur ve sana ne ile karşılaştığımı haber ederim” dedi. Onlardan biri vefat etti ve arkadaşını rüyasına girip O'na “tevekkül et ve müjdelen, çünkü ben tevekkül gibi (fayda veren) bir şey görmedim” Dedi.²⁷

²⁴ (Muttefekun aleyh; Sahihi Buhari, 6/17/4476, Müslim, 1/124/396)

²⁵ (10/Yunus, 106)

²⁶ (79/Cin, 18)

²⁷ (Abdullah ibni Mübarek zühde rivayet etmiştir, 1/143/428)

KARDEŞLİK

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Allah'a hamd, Rasulüne salât ve selam olsun. Rasulullah (sav), Mekke'den Medine'ye hicret ettikten birkaç ay sonra Ensar ile Muhacir arasında bir kardeşlik tesis etmek istemiştir. Ve yaklaşık olarak kırk beş kadar Ensarı kırk beş Muhacire kardeş kalmıştır.

Bu kardeşliğin neticesinden Ensar malının yarısını hatta sahip olduğu şeylerin yarısını kardeşlerine vermek istemişlerdir. Rasulullah'ın (sav) huzuruna çıkarak fedakârlıklarını gösteren şu teklifte bulundular;

“Yâ Rasulullah! Hurmalıklarımızı da Muhacir kardeşlerimizle aramızda bölüştür!”

Ancak, Muhacirler o ana kadar ziraatla meşgul olmamışlardı. Ziraat işlerini pek bilmiyorlardı. Bunun için Peygamberimiz (sav), Muhacirlerin yerine Ensarın bu teklifini kabul etmedi. Netice olarak ise şu hususta karar kıldılar. Ensar ekip, biçme işini yapacak. Muhacirler ise sulama ve tımar işleriyle ilgilenecekti.

Yine birbirlerine kardeş kılınanlardan iki kişi de Abdurrahman İbni Avf ile Sad bin Reb'i idi.

Abdurrahman İbni Avf şöyle anlatmaktadır;

“Biz Medineye hicret edip geldiğimiz sıralarda Rasulullah (sav) benimle Sad bin Reb'i arasında kardeşlik kurmuştu. Bunun üzerine Sa'd bin Reb'i; “Ben mal bakımından Ensarın en zenginiyim. Malımın yarısını sana ayırdım. Sonra bak hanımlarımdan hangisini istersen O'nu senin için boşarım. İddeti geçince onunla evlenirsin.” dedi. Bende O'na;

“Allah hanımını ve malını sana mübarek ve hayırlı eylesin. Benim onlara ihtiyacım yok. Sizin alışveriş yaptığınız çarşı nerededir? Sen beni yarın sabah oraya götür yeter.” dedim. Sa'd da beni Kaynuka çarşısına götürdü. Orada yağ ile keş alıp satmaya başladım. Çok geçmeden epeyce bir kazanç sağladım.”¹

Rasulullah (sav), Abdurrahman İbni Avf ile ilgili bereket ve hayır dua ettiğinden çok geçmeden yüklü bir kâr elde etmişti.

Kardeş olanlardan bazıları ise şunlardı;

Zübeyir bin Avvam, Ka'b bin Malik ile

Musab bin Umeyr, Ebu Eyyub el Ensarî ile

Sad bin Ebi Vakkas, Sad bin Muaz ile

Abdullah İbni Mesud, Muaz bin Cebel ile kardeş olmuştur.

Bu olaylardan çıkarılabilecek dersleri şu şekilde sıralamamız mümkündür.

1) İnsanın gurbet diyarında, yabancılık çektiği ortamlarda en fazla ihtiyaç duyduğu hususlardan birisi bir destekçinin ve dostunun olmasıdır. Yukarıdaki zikredilen hususlardan anladığımız gibi Efendimiz Medine'ye yerleşir yerleşmez ilk yaptığı iş

¹ (Buhari)

kardeşliği tesis etmek olmuştur. Çünkü insan gittiği memlekette yol, yordam bilen bir kişinin rehberliğinde hayatını daha kolay idame ettirebilir. Gurbet diyarındaki garipliğini bir nebze daha azaltabilir.

Çünkü kişinin kendi memleketinden çıkarılması ya da orayı terk etmek zorunda kalması kendisi için bir imtihandır. Eğer bu husus imtihanlardan sayılmayacak olsaydı, Allah Teâlâ, peygamberlerin kıssalarında yurtlarından çıkarılmaya çalışan peygamberlerin durumunu bizlere anlatmazdı.

Yurdunu terk etmek zorunda kalmak bir imtihandır ve zorluktur. Ancak insanın bir dost veya kardeş ile bunu biraz hafifletmesi mümkündür.

Nitekim Efendimiz Mekke'den çıkarıldığında memleketi için üzülmüştür.

2) Efendimiz kardeşliği tesis ettikten sonra hiçbir kardeş kardeşi olduğu kimseyi istismar etmeye çalışmamıştır. İnsanlar kendilerine bir başka kardeşinden kardeşlik beklerken çok fazla beklenti içerisine girerken, kardeşliğini sergileme hususunda ise cimri davranmaktadırlar.

Kardeş ilan edildikten sonra bir kardeş diğerine sahip olduğu şeylerin yarısını teklif ederken diğer kardeşi bunu kabul etme noktasında çekimser davranarak onu reddetmektedir. Zaten veriyor diye muhatabını hesap etmeksizin mala girişmemiştir.

Bu onlar arasındaki kardeşliğin ne kadar seviyeli ve dengeli olduğunu göstermektedir. Bunun bir benzer örneği ise Efendimiz ile Ebubekir (ra) arasında meydana gelmiştir. Birlikte hicret edeceklerini Efendimiz haber verince Ebubekir (ra), binek hazırlığına girişti ve hazırladı. Yola çıkacaklarında ise Efendimiz bineğin parasını verdi ve bu konuda ısrarcı oldu.

Abdurrahman İbni Avf (ra) da kardeşine tekliflerine karşılık olarak pazar yerini sorma ile işe başlamıştır. Kardeşini istismar etmemiştir. Aslında kendisine verilen teklif ile çok daha rahat edebilirdi.

Velhasıl buradan çıkan netice bizler kardeşlerimize karşı bize düşen sorumlulukları yerine getireceğiz. Ancak bunu yaparken bir minnet içerisinde ve beklenti içerisinde olmayacağız. Kardeşlerimiz bize kardeşliklerini sergilediklerinde ise onları düşünmeksizin hareket etmeyeceğiz.

3) İnsanların ellerindekine karşı zahit olmak insanı hem insanların gözünde hem de Rabbinin gözünde yükseltir ve yüceltir. Nitekim bir hadiste şöyle geçmektedir;

أَتَى النَّبِيَّ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، ذُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا أَنَا عَمِلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ، وَأَحَبَّنِي النَّاسُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ: "أَزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللَّهُ، وَأَزْهَدْ فِيمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ يُحِبُّوكَ"

Bir adam Rasulullah'a (sav) geldi ve şöyle dedi; "Ey Allah'ın Rasulü! Bana bir amel öğret ki onu yaptığımda Allah ve insanlar beni sevsinler. Rasulullah (sav) şöyle dedi; "Dünyaya karşı zahid ol (rağbet etme) ki seni Allah sevsin. İnsanların sahip oldukları şeylere karşı zahid ol (rağbet etme) ki insanlar seni sevsin."²

İnsanlar kardeşliklerinin gereği olarak her ne kadar sana bir şeyler teklif etseler de senin onlara rağbet etmeyerek zühd sahibi olman kardeşinin sana olan rağbetini de artıracaktır. Ancak kardeşlik hukuku içerisinde sürekli kardeşine yük olan ve sorumsuz davranan kişiye karşı kardeşinin sevgisi de azalacaktır.

² (İbni Mace)

4) Sahabe neslinden ve Efendimizden kardeşliğin nasıl yapılacağını da öğrenmekteyiz. Kardeşliğin belki de en önemli yapı taşı kişinin kardeşini kendi nefsine tercih etmesidir. O'nun sahip oldukları ve kazandıklarından ötürü O'nu kıskanmamasıdır.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ
مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ
حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ
كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوْقِ شَحْ نَفْسِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir."³

Rasulullah (sav) ise şöyle buyurmaktadır; "Nefsimi elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bir kişi hayırdan kendisi için istediğini, Müslüman kardeşi için de istemedikçe mükemmel bir şekilde iman etmiş olmaz."⁴

Bu hadiste zikredilen husus ise kişinin kardeşini kendi nefsine tercih etmesinin en asgari şeklidir. Çünkü kendisine verilmesini istediği şeyin kardeşine de sadece verilmesi temenni etmesi, irade etmesidir.

Kendisi için istediğini kardeşine isterken dua ederse bununla duasına hemen icabeti elde eder. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

"Kardeşinin gıyabında dua eden hiçbir mü'min yoktur ki melek de: 'Bir misli de sana olsun.' demesin."⁵

Ebu Davud'un rivayetinde ise şöyle geçmektedir; "Melekler: "Âmin, bir misli de sana olsun!" derler."

4) Elinin emeğinin ve çalışmanın karşılığını almanın da faziletini bu zikredilenlerden anlıyoruz. Rasulullah (sav) birden fazla hadisinde insanlardan bir şey istememe, insanlara el açmama noktasında bizlere nasihat etmektedir.

İnsanlara el açmak suretiyle onların üzerlerinden geçinmek, onlara yük olmak bir Müslümanın kişiliğine ve karakterine hesap edilmesi mümkün olmayan yaralar açar. Bu durum Müminin onurunu ve şahsiyetini zedeler.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

"Müslümanın şerefi, gece kıyamındadır. İzzeti/onuru ise, insanlara muhtaç olmasındadır."⁶

Bir başka hadisinde ise şöyle buyurmaktadır;

"Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, sizden birinizin eline ip alıp sırtında odun taşımaya, birisine varıp el açmasından daha hayırlıdır."⁷

5) Bereketin önemini yine zikredilen hususlardan anlayabiliriz. Efendimiz sahabesine dua ettiğinde kısa sürede malının ne kadar arttığını ve bereketlendiğini anlıyoruz. Çok kazanmak mesele değildir. Bir işte bereketin olması önemli olandır. Bereket ise bir işte ya da bir meselede ilahi yardımın ve desteğin var olmasıdır.

Bereketi sadece kazançta değil, ömürde, vakitte de gözetmek gerekmektedir. İnsanın vakti bereketlenirse birden fazla işi yapmaya güç yetirir. Herkesin vakti ayrıdır.

³ (59/Haşr 9)
⁴ (Ahmed bin Hanbel)

⁵ (Müslim)
⁶ (Beyhaki)
⁷ (Buhari)

Ancak vaktinde bereketi olan kişi bereketsiz bir 24 saatten daha fazla iş yapabilir. Kişinin ömrü bereketli ise kendisinden daha yaşlı olan insanlardan daha fazla ameli, amel defterine yazdırmış olacaktır.

Kazançta da bereket önemlidir. Bereket ise Allah'ın emir ve yasaklarına riayet etmek ile kazanılabilir.

Rabbim vaktimizi, ömrümüzü bereketlendirsin.

Selam ve dua ile...

Rasûlullâh ﷺ Şöyle Buyurdu:

**Allah, elinden
iş gelen sanatkâr
mü'min kulu sever.**

TABERÂNÎ - BEYHAKÎ

BAZI DOLANDIRICILIK YÖNTEMLERİ

Burak Eryılmaz

Önceki yazılarımızda bahsetmiştik fakat tekrar hatırlatmakta fayda var. Size gelen maillere, mesajlara dikkat etmeniz gerekiyor. Her ilgi çekici mail ve mesaja hemen tıklamak bazen virüs bulaşmasına, telefonunuza veya bilgisayarınıza sızılmasına sebep olabilir. Gelen mailde yollayan adrese, başlıkta yazana dikkat etmek gerekli. Gelen mailden şüphelendiyseniz, gönderenden mail beklemiyorsanız hiç açmamak en doğrusu olacaktır.

Veya internette dolaşırken bir siteye girip alışveriş yapacaksınız. Mesela ayakkabı alacaksınız. Her zaman adidas sitesine girer alışverişini yaparsınız. Fakat bu sefer adidas yazdınız ve google'a dikkat etmeden ilk gelen siteye girdiniz. Fakat sitenin adı adidas değil acldidas. Veya adidas.com iken adidas.org. Siz buna dikkat etmeden girdiniz ve alışverişinizi yaptınız. Sonra ne oldu? Banka kartınızdan bir sürü para çekildi mesajı geldi. Paranız gitti. Bunun için internet kullanırken her an tetikte olmak, her yapılan işlem öncesi düşünmek gerekir. Tabii sizde haklısınız normalde orijinal sitenin üstte olması gerekiyor fakat sahte site, google'a reklam veriyor ve en üste o çıkıyor. Bunun içindir ki genelde aramalarda reklam veren siteleri geçip ondan sonra gelen ilk siteyi açmak daha mantıklıdır. Tabi bazen reklam veren sitede güzel bir site olabiliyor ama yine de insanların tıklamaları ile birinci sıraya gelmiş site hem sorunumuzu çözme konusunda hem işimizi görme konusunda çok daha işlevsel olabiliyor.

Peki bitti mi? Hayır. Hep cihazınızı korumaktan bahsetmiştik fakat şimdi banka kartınızı, bilgilerinizi korumaktan bahsedeceğiz. Tabii ki cihazı korumak ile banka kartını korumak genelde doğru orantılı olabiliyor. Cihazınıza sızan bir kişi sizin bilgilerinizin yanında birde kart bilgilerinizi alabilirse ne ala onun için. Yine internette alışveriş yapacaksınız. Alacağınız ürün nerdeyse bütün sitelerde üç aşağı beş yukarı aynı fiyatta. Fakat bir site var ki orada aynı marka, aynı ürün bütün sitelerden ucuz. Hem de çok ucuz. Her yerde 80 lira olan ürün bu sitede 5 lira. Hemen o siteye giriş yaptınız. Sonuçta "5 lira" denemekten kimseye zarar gelmez. Özellikle günümüzde 5 liranın durumunu düşünecek olursak göze almaya değer bir risk. Siteye girdikten sonra bir sürü reklam gördünüz. Sadece reklam. Youtube reklamlarından bile fazla reklam. Sitenin sağında, solunda, yukarısında, aşağısında. Her yerinde reklam var. Burada genelde olan şu oluyor. Site sahibi aradığınız ürünü çok ucuz fiyata sitesine koyuyor ve siteye google reklamlarından bir sürü reklam alıyor. Siz siteye tıklayınca site sahibi reklamları göstermiş olduğu için para kazanıyor. Siz satın almaya geçtiğiniz zaman bu site sahibine göre değişecek bir durum. Site sahibi reklamlardan para kazandığı için bunu kaybetmek istemeyecektir büyük ihtimalle. Siz ödemeyi yaparken sürekli hata verecektir ödeme işlemi. Siz kart bilgilerinizi bile giremeyeceksiniz belki. Çünkü kart bilgilerine yönlendirilirken size hata mesajını sunacak şekilde siteyi tasarlamış olacaklar. Birkaç denemenin ardından sizde ödeme yapılmıyor diye çıkacaksınız siteden. Sonuçta zaten 5 lira içinize pek sinmemiştir. "Gitse ne olacak" denilen bir para olsa bile, insan gitmesi için o kadar zorlamaz üşenir. Diğer bir durum ise şöyle olabilirdi; siz ödeme kısmına geçerseniz, kart bilgilerinizi gireceğiniz yerde ise hata vermez. Siz kart bilgilerinizi girerseniz ve bir mesaj

200 liralık harcamanız onaylanmıştır. Fakat bu reklam dolu siteyi yapan site sahibi için risklidir. Çünkü bir kere 200 lirayı aldı sonrasında mahkeme falan derken işleri bozulabilir. Çünkü sadece sizin 200 liranızı almadı, birçok kişinin 200 lirasını aldı. Ve site kapanır, site sahibi hakkında işlem başlatılabilir. Belki ceza almaz fakat site gider. Reklamla olan bir site için bu risktir çünkü bir kere 200 lira almaktansa düzenli bir gelir kaynağı elde etmek daha mantıklı geleceğinden, site sahibi kart bilgilerini almaz sadece vaktinizi alır. Sitesine girersiniz, ödeme yapmaya çalışırsınız ve hata verir, 5 dakika bununla uğraşır sonra çıkarsınız. Sizin durduğunuz 5 dakika için, tıkladığınız her reklam için site sahibi belli miktar para kazanır. Hem çok büyük bir kayıp olmadığı için şikâyet durumu olmayacak (çünkü sadece az bir zamanınızı aldı, paranızı değil) hem olsa bile belki hiçbir değişiklik olmayacak. Site sahibi "Site bozuktan o an" deyip işin içinden çıkacak belki.

Bunun dışında olabilecek bir başka durum ise şöyle; Yine bir ürün arıyorsunuz internette. Sitelerde genel olarak 90-100 lira civarında olan ürün bir sitede 85 lira. Fakat site bilindik bir e-ticaret sitesi değil hatta hiç adını duymadığınız bir site. Burada da dolandırılma riskiniz var. Böyle bir durumda siteyi iyice araştırmak lazım. Büyük e-ticaret sitelerinden alışveriş yaptığınız zaman en azından karşınızda bir muhatap (Türkiye e-ticaret siteleri için genelde kötü olsa bile) var. Sorunu çözebilme durumunuz söz konusu her ne kadar uğraştırıcı ve stresli bir süreç olsa da. Fakat öyle adı bilinmedik bir sitede karşınızda muhatap bulamayabilirsiniz bunun için site hakkında araştırma yapmanızda fayda var.

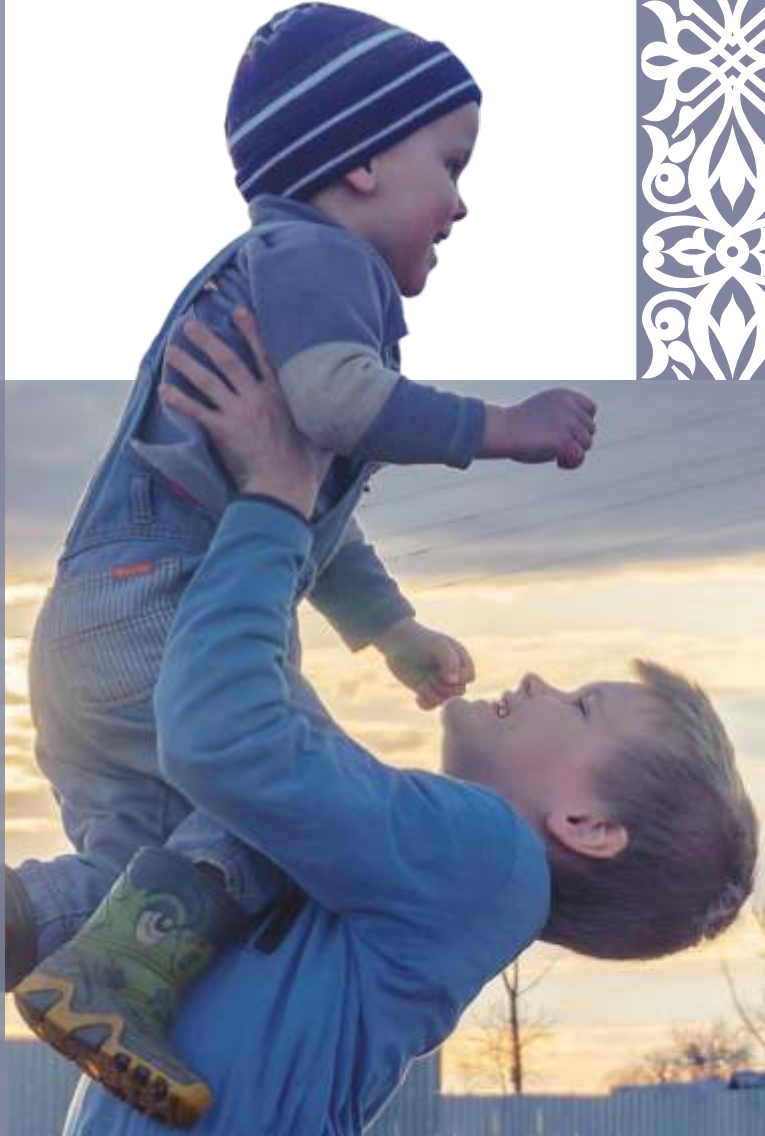

Bunların birçoğu eski, bilinen yöntemler olsa bile geçerliliği olan durumlar. Hala insanların kandırılabilirdiği yöntemler. Bazen internet kullanmayı bilmeyen biri dolandırılırken, bazen ise internet kullanmayı yeni öğrenmiş bir çocuk kandırılabilir. Bazen siz çok dikkat etseniz bile çocuğunuz dikkat etmiyor. Bir oyuna başlıyor, o oyunda, oyun içi satın alım yapmak istiyor. Bunu apple store veya google play store üzerinden yaparsa sadece paranız gidiyor. Çünkü içerik satın aldınız ve onun fiyatını verdiniz. Fakat bunu başka sitelerden yapmaya çalışırsa kredi kartı bilgilerinizi dolandırıcıların eline verme ihtimali oluşuyor. Bunun içindir ki sadece kendiniz bilinçlenmeyeceksiniz, çevrenizi de bilinçlendireceksiniz. Sizin uğraştığınız bütün koruma sistemleri, çevrenizin bir yanlışı ile çöpe gidebilir bunu unutmayın. Bunun birçok örneği var. Hatırlarsanız Pegasus casus yazılımı hakkında yazdığımız yazıda bahsetmiştik. Cemal Kaşıkçı olayında, Cemal Kaşıkçı değil onun yakınındaki bir gazeteci takip ediliyor, yazılım o gazeteciye yüklenmişti, Cemal Kaşıkçı'ya değil. Kendinizi kontrol ederken, çocuğunuzu, çevrenizi kontrol etmeyi ihmal etmeyin. Kendinizi eğitirken, geliştirirken çevrenizi de eğitin ve geliştirin.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Meryem Hafsa

Kadim tarihimizde ve İslam kaynaklarımızda yer alan kardeş kıskançlığının ne gibi sonuçlar doğurduğu hepimizin malumudur. İnsanlığın atası Adem'in (as) çocukları arasında, sonrasında Yakub'un (as) çocukları arasında geçenlerin en büyük sebebi kıskançlık duygusudur. Allah Teâlâ aynı duyguların hâkim olduğu bu kıssaları üzerinde düşünmemiz ve gerekli hisseleri alıp hayatımıza geçirmemiz için bizlere Peygamberi aracılığı ile aktarmıştır.

Mutluluk, hüznün gibi tabii bir duygu olan kıskançlık ebeveynlerce genellikle çocukları için kabul edilmesi zor bir haldir. Hatta bazen "acaba birbirlerini kıskanacaklar mı" kaygısıyla ve bu kaygıyla takınılan tavırlarla ebeveynler çocuklarda böyle duyguları uyandırır, harekete geçirir. Evet kıskançlık duygusu çocukta uyandığında çoğu zaman davranışsal olarak zarar verirken bazı zamanlar geri dönüşü zor, tamiri imkânsız sonuçlara sürükler.

Bu konuya bir örnek vererek kardeşler arası kıskançlık konusunu tafsilatlandırmak istiyorum. Geçtiğimiz yıl on sekiz yaşındaki bir çocuk sekiz yaşındaki kardeşini öldürmüştü. İfadesinde sebebi sorulduğunda "Ben kardeşimi severdim, onunla bir problemim yoktu fakat babam kardeşimi o kadar seviyordu ki böyle yaparak babamın canını yakmak istedim." Demesi ibretliktir. Şeytanın Adem'in (as) iki oğlu arasına ektiği bu nifak günümüzde de bu kardeşler arasında cereyan etmiş, Rasulullah'ın

buyurduğu üzere Kabil bu cinayetden de nasibini almıştı. Ancak üstte de belirttiğim gibi bu konu çevresindeki olaylara duyarlı, ibret nazarıyla bakan biz Müslümanlara ibrettir. Bu sebeple ebeveynler olarak bu konuyu öğrenmemiz ve şeytanın zaman zaman çocuklarımız arasında körüklemeye çalıştığı bu duyguyu en sağlıklı şekilde bertaraf etmemiz gerekir.

Çocuklarda Kıskançlık

Çocuğun ebeveyninin sevgi ve ilgisine doyum sağlayamayarak kısıtlı gördüğü bu sevgi ve ilgiyi kardeşiyle paylaşmayı reddetmesi ve bu anlamda öfkeli bir kaygıya kapılmasıdır.

Kıskançlığa Sebep Olan Unsurlar ve Çözümleri;

- Tanımda da belirttiğim gibi en önemli sebebi çocuğun ebeveyninin sevgisine doyum sağlayamaması, bu anlamda kendini aç hissetmesidir. Bu sebeple ebeveynler gerek kardeş gelmeden evvel gerek kardeş geldiğinde çocuğun bu tabii ve en temel ihtiyacını görmezden gelmemeli, çocuğa bunu her fırsatta göstermelidir. Örneğin anne, bebekle ilgilenirken okul öncesi yaşlarda olan bir çocuğu varsa¹ ona; "kardeşini uyutayım senle biraz zaman geçirelim, hem ben çok özlüyorum senle zaman geçirmeyi" şeklinde yaklaşımlarla çocukta annenin sevgisini, ilgisini ve zamanını paylaşmak zorunda olmaktan doğan kıskançlığı yatıştırmış olur.

Çocuk için anne sevgisi baba sevgisinden daha önemli ve öncelikli olduğundan yine anneden örnekleyecek olursak; çocuğun kardeşi dünyaya geldiğinde tamamıyla bakıma muhtaç olması ve ilk altı ay anne ve bebek tabir yerindeyse yapışık ikiz gibi olmaları sebebiyle

¹ (Okul öncesi 0-6 yaş aralığındaki çocuklar ben merkezli olduğundan kıskançlık duygusu onlarda çok daha hızlı ve şiddetli seyredebilir.)

bir yardımcısı, manevi bir destekçisi olmayan annelerin enerjisi ve motivasyonu düşecektir. Burada babalara çok iş düşmekte. Anneye manevi bir destekle ve çocuklar arasında iş bölümü yaparak anne, bebekle ilgilenirken babanın evde olduğu ve fırsat bulduğu zamanlarda büyük çocukla ilgilenmesi hem annenin içinde yaşamış olduğu suçluluk, yetememe duygusuna iyi gelecek hem de çocuğu düşüğü yalnızlıktan kurtaracaktır. Burada belirtilmelidir ki kastedilen; çocukla sürekli olarak etkinlikler yapılması, oyunlar oynanması değildir. Anne veya baba ile nitelikli geçirilen yarım saat-bir saat ekran bağımlılığı olamayan, sağlıklı her çocuğa yetecektir. Sonrasında çocuğun kendi oyununu kurup kendi kendine oynamayı beceriyor olması beklenir.

- Psikolojide “kendi kehanetini gerçekleştirmek”, İslam’da ise karşılığı Allah Teâlâya karşı hüsnü zanda bulunmak olan bu kavram gerçekleştiğinde ebeveyn çocuklarının birbirini kıskanacaklarını düşünür, bu düşünce davranışlarına yansır ve bu davranışlar çocuklardaki kıskançlık duygusunu harekete geçirir. Bu sebeple ebeveynlerin, işin başında olumlu düşünmesi, Allah Teâlâya karşı hüsnü zan beslemesi önemlidir.

- Eğer çocukların her ikisi de yetişkinse kriz anında ebeveynin aralarına girip hakemlik yapması, haksız gördüğü çocuğu cezalandırması; cezalanan çocuğun kıskançlığını artırır ve kardeşine karşı daha merhametsiz hale gelebilir. Bunun yerine yetişkin çocukların anlaşamadıkları herhangi bir durumda ebeveynin önce her ikisini de sakinleştirip sonra meseleyi aralarında çözmeleri gerektiğini söyleyip uygun bir odaya yahut köşeye alması çocuklardaki problem çözme

becerisini artırdığı gibi haklı çıktığında ebeveyninden onay alan çocuğun yenisinden onaylanma adına bu davranışını sürdürmesinin de önüne geçmiş olur. Çocuk kardeşıyla didişerek veya rekabet ederek dikkat çekemeyeceğini, onaylanamayacağını anlamış olur.

- Ebeveynin ya da çevrenin yaptığı her kıyas, rekabet, taraftarlık diğer çocukta kıskançlığı pekiştireceği gibi bir diğer çocuğunda ahlakını bozacak çocuk onaylanma adına kardeşıyla problem yaşamaya devam edecektir.

- Kıskançlığın uyandırılmaması adına özellikle yeni doğan bebek ziyaretlerinde büyük çocuğa da ilgi gösterilmeli güzel bir iletişim kurulmalı ve yeni doğan bebeğe alındığı gibi ağabeye/ablaya da hediyeler alınmalıdır.

- Evde oluşturulan kurallar ve sınırlar kıskançlık ve anlaşmazlıktan doğan kavgaların önüne geçecektir. Örneğin ebeveynin; “bu evde kimse kimseye zarar veremez” şeklinde kesin, kararlılık ve tutarlılık gösterdiği kurallar olmalıdır.

- Herhangi bir yoksunluk yaşamamış kasıtlı olarak kardeşine zarar veren çocuğa mahrumiyet uygulanmalı, sevdiği bir şeylerden o gün mahrum bırakılmalıdır.

- Kavga sonrası ya da kardeşinin, ağabey veya ablasının eşyasına zarar veren çocuğun dilinden mektup yazılması ve okutulması yahut ebeveynin okuması buzların erimesine bir vesiledir.

- Ebeveynin kıskançlık, kavga ve zarar verme durumlarında sakin ve vakur kalması çocuğa ileriye dönük problem çözme adına iyi bir model oluşturacaktır.

- Kardeşine zarar veren çocuğa kendisine yapıldığında ne hissedeceği sorularak eşduyumu/empati yapması sağlanabilir.
- Evdeki ağabey veya ablaya kardeşin bakımı ile alakalı ufak sorumluluklar verilmesi de çocuğun bebeği özümsemesine yardımcı olacaktır.²

Ebeveyn Ne Zaman Müdahale Etmeli;

Kendi çocukluk dönemimizden de hatırlayacağımız üzere; kardeşlerin arası bir iyi, bir kötü olabilir. Anlaşmazlıklar, kavgalar yaşanabilir fakat; ne zaman biyolojik şiddet dediğimiz vurma, yaralama, zarar verme veya psikolojik şiddet dediğimiz aşağılama, alay etme, hakaret etme yaşanırsa ebeveyn müdahale etmelidir. Bunun dışında kalanlar sürekli yaşanması muhtemel olan basit kavgalardır ve araya girip hakemlik yapmaya kalkıldığında dipsiz, sonu gelmeyen bir kuyudur. Ebeveynin müdahalesi, sonucu değiştirmeyecek, kardeşler yine tartışacak bir bahane bulacaklardır. Dolayısıyla eğer biyolojik veya psikolojik bir şiddet yoksa bırakalım bir küsüp bir barışsınlar. İleriye dönük masum, yüzlerinde tebessüm oluşturacak anılar biriktirsinler.

²(Bazı ebeveynler özellikle kardeşler arası yaş farkı çoksa büyük olana "yedek ebeveyn" muamelesi yaparak bebekle ilgili çocuğu sorumluluğu çocuğa verebiliyor. Fakat onunda bir çocuk olduğu istek ve ihtiyaçlarının olacağı düşünülüyor. Çocukta, ebeveynin gözüne girme adına yedek ebeveynlik rolüne çabucak giriyor ve maalesef bir çok istek ve ihtiyacı bu sebeple bastırabiliyor. Bu bastırılan duygular ileride maalesef psikopatolojik sorunlara yol açabiliyor.)

Ben
Ümmete
Soruyorum!
Şiir

Bilal Özbugday

www.youtube.com/shorts/3liGT18MLI

1.YIL Serisi

SADECE

250₺

Sipariş Hattı

0552 822 74 42

sevimli
PANDALAR
ÇIKTI!

Bizi Twitter'da Takip Edin!

<https://twitter.com/takvadergisi1>

HİCRİ TAKVİM

EYLÜL 2022

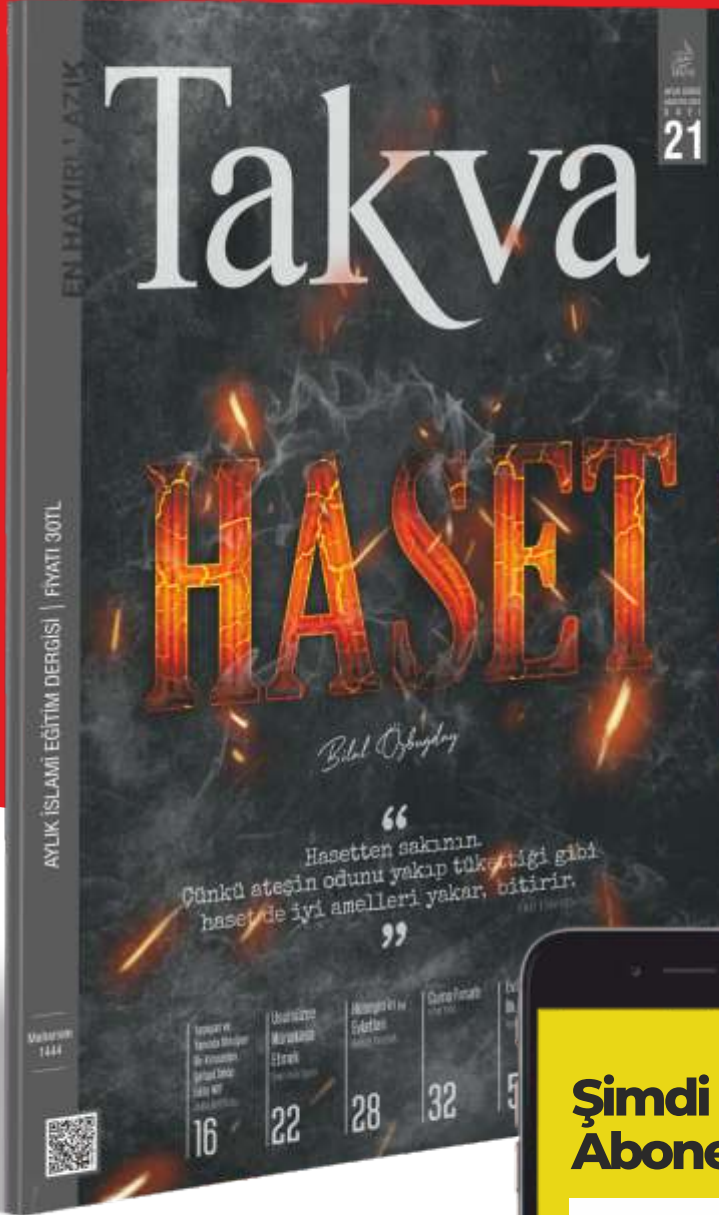
Safer 1444

Rebûlevvel 1444

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
			1 5	2 6	3 7	4 8
5 9	6 10	7 11	8 12	9 13	10 14	11 15
12 16	13 17	14 18	15 19	16 20	17 21	18 22
19 23	20 24	21 25	22 26	23 27	24 28	25 29
26 30	27 1	28 2	29 3	30 4		

*Hicri Ayların 29. Günü Gelecek Olan Ayın Hilali Gözetlenmelidir.

YILLIK
ABONELİK
330₺

YouTube Instagram Facebook Twitter

0552 822 74 42

ABONELİK İLETİŞİM

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42